

O Slavenstvu

Valja da se rasčisti pojam Slavenstva. Sve vrednosti ljudske potresao je i pomerio je ovaj rat. Ne rat klanja i ubijanja tela. Nego onaj unutrašnji rat, što se za poslednjih godina odigrao u svačijoj duši i svačijem srcu. Drsko je i nemilosrdno postalo vreme, i traži legitimaciju i od najplemenitijeg pokreta. Nema toga ideala da je čovečanski, pa makar najsvetiji bio, a da se od ovog procesa može da izuzme.

Do pre rata Slavenstvo je predstavljalo ideju jedne „političke“ i „kulturne“ sile i snage. U stvari je uvek bilo jedno, to jest smesa namera i težnji, gde ja mahom prevladavalo jedno ili drugo, da se retko kadgoda uravnoteži. Pošto politike ili kulture nema druge nego čovečanske, nebi ni Slavenstvo moglo drugo biti, niti drugo hteti. Determinacija je bila zadana jedino slavenskim etničkim elementom i materijalom. Ovaj se sastojao iz formiranih država slavenskih, kad produkata socijalno-političkih struja, i s druge strane raskidanih, manje ili više talentovanih, pojedinaca, ili maglovitih, pravih ili pseudoidealističkih grupa. No najglavnije je to, kako se pokazivalo lice Slavenstva! Ono je imalo upravo dva lica, jedno je značilo nasilje, drugo odbranu, i kao na strašilu u jednoj istorijskoj bašti okretala se oba lica, a na jednoj glavi, prosto prema utecaju spolja, prema tome kakav je vetar duhao. Sa strane nasilja postojao je slavenski militarizam, slavenske dinastije, slavenska buržoazija, slavenski kapitalizam, sve megalomanske armature govora, alkohola i novca, namere za osvajanjem, za osvetama i odmazdama, ciljevi prevare, podjarmljivanja i zarobljavanja drugih da Slavenstvu služe. Smireno lice odbrane nosilo je u naručju zahteve istorijske pravde, jagnjeće apelacije na čovečnost, molbe za autonomijama, maske želja za kulturom, ogromne sprave beskrajnog mimikrija, sve stilističke proteste, podzemni način, skrivene zavere, gimnastičke ili kakove druge saveze, potajnu spremu za odlučan čas, za oslobodjenje. Kako bi to oboje zaista izgledalo i bilo da do pobeđe jednog ili drugog Slavenstva dodje, to niko nije znao. Ali je konačna svrha bila

jedna i jasna, jer i odbrana je značila pod lepim imenom održanja isto, to jest jedan agresivan, netolerantan, srditi i pjan nacijonalizam, nepopustljiv i besan i prema najbližem slavenskom bratu, — poznata je stvar da međuslavenskih zadjevica i razmirica, pitanja, ima dvaputa toliko koliko slavenskih naroda i narodića beše, — i lice mira i lice rata slavenskog boga htelo je jedno: državu nacijonalizma i imperijalizma...

Veliki rat, a osobito njegov kraj, polomio je i strašila i igračke! Skidajući kape pred radom i žrtvama svih plemenitih ljudi, i poklanjajući se svakom idealizmu, ima nas koji smo hrabri da gledamo otvorenim očima, i da kažemo kako mislimo i osećamo. Ono što je u ratu pobedjeno, i tresnulo o ledinu, to je imperijalistički nacijonalizam. Time je odzvonilo za sva vremena i starom slavenskom bogu, što je imao dva lica.

Šta je u Slavenstvu doneo rat? Dve samostalne države, na jugoistoku jednu, malog, sporednog, perifernog značenja, i jednu na severozapadu ogromnu, naduvenu, tvrdu kao pitija; u majčici Slavenstva pakleni mrak preteranog ispaštanja, kazna za vekove, pomor, kuga, rastroj, glad, jedno bolovanje na smrt; i onda dve još nove države sa dva nova naroda, od kojih je jedna država i jedan narod naš! Ko bi se tome nadao, jel'te?!

Ceo je etnički elemenat slavenski u glavnom i načelno slobodan, i formiran je u države slavenske. Ako je to bio predratni ideal Slavenstva, sada je eto ispunjen! Pretpostavimo u kratko da ima dobrih znakova da će i ruski narod ozdraviti, i da će se stvoriti uslovi, da još neoslobodjeni delići slavenski dodju do oslobodjenja. Ali je predratni ideal Slavenstva ostvaren tako reći i preko mere, nastale su slobodne i velike slavenske države i narodi, narodi koji se sastoje iz dva ili tri predratna naroda slavenska, svezana i stopljena sada u jedno. Šta je to?!

No, dakle, red i logika istorije dovela je u oba poslednja slučaja do nečeg novoga, nastao je jedan pokušaj i primer. Pa može da se kaže, da su te nove države i novi narodi zato tu, da budu dokazom kako opstojanje malih naroda i narodića nema smisla, kako mali nacijonalizmi, — kao i mali kapitali, — moraju da se porevene da budu veliki i jaki, pa da onda lepo budu složno i bratski imperijalistički, u smislu govora,

alkohola i novca pre rata. Ili može i drugačije da se shvati cela stvar, pa da se tvdi, da su te nove države i novi narodi izabrani za primer, da se i bez megalomanskog nacijonalizma može da bude, da se iznad nacijonalizma može da živi, da se na putu ka Slavenstvu mora nacijonalizam da amputira ili transformira, da Slavenstvo ipak nije ništa drugo nego jedno ostvareno čovečanstvo, gledano i zamišljeno, gradjeno i spremano, po etničkom elementu slavenskom!

Likvidacija nacionalizma predratnog ne ide katastrofalno, — taj se pokušaj jedino u Rusiji odigrava moguće, — a osim toga ima u tome na smrt osudjenom nacijonalnom idealu delova, sastavnih količina, i dobrih, i zdravih, i lepih, i to neće i ne može bankrotovati. Usljed kompozicije dva ili više nacijonalizma, u novim državama i narodima, došlo je, i još će neko vreme i više dolaziti, do afektivne renesanse nacijonalizma u opće, svaki će delić hteti biti glavni i odlučujuć, braniće se od transformacije u nešto sposobnije i novo, i tradicionalnost i konservatizam zadavaće zaplete i sudare. Sve to je prirodan tok stvari, ali on se neće zato zaustavljati, niti menjati pravac. Ideal će da se podiže gore! Jer nasilje neće moći da pobeđi, a kompromis, kao posledica nacijonalnih kompozicija, dovodi do odricanja, do popuštanja, do sporazuma, do traženja zajedničkog, za sve jednako pravednog i pogodnog polja življenja. I slavenski bog će biti bog rada, i imaće jedno lice samo!

Jugoslovenstvo na primer već nije pojam i nije ideja čisto nacijonalistička. Ono je na putu ka čovečanstvu ili Slavenstvu nešto uzvišenije, čistije i bolje. Jugoslovenstvo je moglo da počne iz nacijonalizma, ali ono je u daljem razvoju sve čistija društvena i čovečanska ideja. Ostvareni nacijonalizam utaplja se u Jugoslovenstvu. A ostvareno Jugoslovenstvo će biti moćna pritoka čovečanstvu ili Slavenstvu, i tamo će da se izgubi. Ako u Jugoslovenstvu ima, i mora još da ima, elementa nacijonalističkih, u Slavenstvu će to tek sasvim da prestane. Momentani državni okviri samo su sudovi gde se to sve dešava. Kakove će transformacije izvesti i ti okviri, to nije moguće odmah da se kaže, ali ako su suviše tvrdi, suhi i nesposobni za evoluciju, moraju se polomiti, da načine mesta novim i boljim. Internacijonalizacija čovečanstva je jedan silan pokret, koji je došao možda i bez naše volje i bez ičije volje, ali kome

mi imamo da se prilagodimo i da služimo. Pored spoljašnjih, mehaničkih i tehničkih sredstava toga pokreta, treba za njega da postoje unutrašnja raspoloženja, topla gledanja, moralna osećanja, jedan idealizam, gotovost za aktivitet otvorenog srca. Ako smo mali da mi dajemo tehnička i mehanička sredstva gradnji novoga sveta, duše možda imamo više od drugih!

Slavenstvo za nas nije niti nasilje, niti odbrana, niti savez ili antanta kapitalističkih država, uz fraze alkohola i megalomanije! Slavenstvo je za nas prosti, obični, zajednički, međjučovečanski rad Slavena na umanjenju bede i patnje celog roda ljudskog! Slavenstvo je za nas stvaranje etičke kulture za sve! Slavenstvo je carstvo čoveka, božjeg stvora i brata! Kulturni panslavizam je ideja novog, sretnog društva! Slavenstvo i čovečanstvo, to je za nas jedno i isto!

Uz potpuni osećaj daljine i slasti toga našega Slavenstva, znamo da smo odgovorni na pitanje, što danas imamo da poduzimamo da se ideali ostvare. Poslužimo se Sokolstvom u tu svrhu. Dokle Sokolstvo bude čisto nacionalistička ustanova, kako je pred rat bilo i kako je još i danas, dotle Sokolstvo nije sposobno da služi pravome Slavenstvu. Do sada nije Sokolstvo Slavenstvu ni služilo kako treba, ili nije moglo da služi. Kao eklatantan dokaz spomenuću znakove, na svesokolskom sletu u Pragu god. 1920. u svečanoj povorki nošene, društvene sokolske znakove iz pokrajine Šleske, gde su se onda Česi i Poljaci klali o vlast. Ti su znakovi bili ovijeni crnim, njih su čuvali sokoli oružani puškama i sabljama, i njih se frenetično pozdravljalo. Ovakovih dokaza može da se redja do sutra. Sokolstvo se uvek povodilo prema smerovima politike buržuskog i kapitalističkog društvenog uređenja. Grešilo je što se u opće povodilo, i što je lošeg vodju izabralo. Otuda dolazi da kod prototipa sokolskog naroda za 60. godina opstanka i akcije ima Sokolstvo u narodu jedva tri procenta sljedbenika, da su se vis-a-vis „buržuskim“ sokolskim udruženjima organizirala posebna „radnička“ gimnastička društva, i t. d. Najžalosnija je pojava u tome pogledu bilo ono na vrat — na nos osnivanje „carskih“ sokolskih društava u Rusiji pre rata. Načelno potrebna i neophodna akomodacija i evolucija So-

Sokolstva bila je sprečena. (Unutrašnji dogmatizam, večni program, doživotni tip prvosveštenika i žreca, i t. d.) Sokolstvo je moralo imati samo dobrih strana; ono je usljed gornjega imalo i dobrih ali i loših strana. Sve to se lepo videlo i osetilo na Slavenstvu, kako ga je i koliko ga je oficijelno Sokolstvo od 1910. g. pa do 1914. g. pokušavalo da u obliku Sveslavenskog Sokolskog Saveza forsira, uzpostavi i održi. Od sposobnosti i moći za mlad i svež razvoj, zavisi i danas ne samo vrednost Sokolstva, nego uopće njegov opstanak, a to vredi i obzirom na Slavenstvo.

Korak od ropstva ka slobodi učinjen je spolja. Vreme je da se i unutra u duši i u srcu podje ka slobodi! O shvatanju Slavenstva nema niko prava da izdaje zapovesti, ali da kažu i da urade najlepše i najbolje što mogu, zato su pozvani svi. Medj prvima je i tu Sokolstvo! Celi se problem kod Sokolstva vrti opet oko jedne proste, ali fundamentalne, tačke gledišta: da li fizičko i moralno obrazovanje naroda, ili fizičko i moralno obrazovanje čoveka?! Jer i opet kažem, čovek može da čuva i narod ako hoće, a narod može da uništava čoveka, i kada to neće.

Mnogo treba o tome da promislimo, da se sastajemo, da se razgovorimo i sporazumemo. Do sada i za sada postoji Sokolstvo kod Čehoslovaka i kod Jugoslovena, i ta su dva Sokolstva u jednom formalnom savezu. Preostaje tajanstven ruski kompleks, poljsko ćutanje i bugarski kut. Zastava je Sokolstva i Slavenstva kod manjine! Možda postoji ipak negde nešto sokolskoga, što nama još nije poznato. I kada jedanputa i nepoznati progovore i mahnu rukama, možda će sve biti jasnije. A za Savez Češkoslovačkog i Jugoslovenskog Sokolstva je najprobitačnije, ako odredi sebi prost, kratak, praktičan i jasan plan običnog sokolskog rada, pa toga neka se drži i to neka po mogućnosti ostvaruje. Slavenstvo, — ono ide, i ono će u svojoj slavi svojoj doći!

Dr. Laza Popović

Шаљите претплату за „Сок. Гласник“

Старјешина наш, брат Др. Владимир Равнихар

Иза смрти нашега првога старјешине, Дра Ивана Оражена, преузео је вођство Југословенског Соколског Савеза први замјеник старјешине, брат Владимир Равнихар, који је иза тога на скупштини Југословенског Соколског Савеза изабран за старјешину Југословенског Соколског Савеза.

Брат Владимир Равнихар има за собом више од 30 година јавнога рада, који му је прибавио ради неуморног дјеловања и честитости велик углед чак и међу његовим противницима.

Родио се 6. марта 1871. у Љубљани, гдје је свршио пучку и средњу школу. Већ као матурант основао је тајну организацију хрватских и словенских матураната, којој је био предсједником. Плод те организације је био први састанак хрватских и словенских абитуријената и Љубљани. Том згодом наступио је у Љубљани први пут тамбурашки збор, а састанку је била посвећена данас популарна пјесма „Словенац и Хрват“, коју је за ту свечаност компоновао Ф. С. Вилхар према тексту хрватског абитуријента Боранића.

Др. Равнихар је свршио правне науке у Грацу гдје је и промовиран, а био је и у Бечу, гдје је био чланом акад. друштва „Словенија“, којој је био и тајником. Био је такођер чланом круга, који је издавао ђачки лист „Весна“. Активно је судјеловао и у словенском пјевачком друштву у Бечу. Судјеловао је код оснотка акад. феријалног друштва „Сава“, коме је био више семестара предсједником. Међу студентима уживао је глас доброг мачеваоца па је одржао више мегдана с њемачким буршевицама.

Свршивши 1895. правне студије ступио је у судачко звање у Љубљани, одакле је био 1896. као прислушник премјештен у Ново Место. Ту је убрзо постао душа читавог друштвеног живота. Изабран је био предсједником „Долењског пјевачког друштва“, водио је соколски тамбурашки збор и приређивао редовне позоришне пред-

Др. Владимир Равнихар, старјешина Југословенског Соколског
Савеза.

ставе у којима је и наступао. У „Долењском Соколу“ је био извршујући члан и одборник. Премда му власти нису пријечиле његовог културно-политичког рада ипак је одлучио напустити државну службу, да добије у сваком облику слободан полет.

Тик пред судачким испитом г. 1897. напустио је Ново Место и ступио у писарну Дра Вречка у Цељу као конципијент

У Цељу су га одмах закупила културна друштва. Цељско пјевачко друштво, коме је касније постао председником, читаоница која га је изабрала у одбор и соколско друштво, коме је био извршујућим чланом. На врућем цељском тлу значило је културно дјеловање истовремено као и политичко. То његово дјеловање је било интензивно и неустрашиво. Дан за даном тамбурашки покуси, пјевачки и позоришни. Приређивао је редовне позоришне представе у којима је и сам активно наступао у доброј форми, а уједно је био и режисер. У то је доба друштвени живот у Цељу био на врхунцу. У то вријеме пада отварање Народног Дома у Цељу, развитак соколског барјака (1897.) и посјет чешких ђака у Цељу (1900.) све то заједно са уличним борбама са цељском немшкунтаријом и погрђивањем Народног Дома. Ту је био такођер на свом мјесту, па је био и полицијски суђен. Кад је 1901. Др. Равнихар остављао Цеље, приредила су му сва цељска друштва сјајну подокницу. Цељско пјевачко друштво изабрало га је зачасним чланом.

У Љубљани је почео Др. Равнихар свој рад у пјевачком збору Глазбене Матице и у щубљанском соколском друштву, које га је изабрало за вријеме, док је био старјешином Др. Тавчар, за подстарјешину. Био је такођер и извршујућим чланом сокола.

Године 1902. је отворио одвјетничку писарну у Љубљани.

Осим Глазбене Матице и сокола, посветио је своје силе и другим културним друштвима. Био је међу оснивачима пучко-просвјетног друштва „Академија“, а послије и њен председник. „Академија“ је тада развијала живахан рад и приређивала у Љубљани и у покрајини предавања,

која су држали такођер и професори загребачког свеучилишта. Осим тога је основала прву јавну књижницу под именом „Симон Грегорчичева Књижница“.

Са другим оснивачима судјеловао је Др. Равнихар код оснотка „Друштвене гласбе“ — касније „Словенске филхармоније“, чији је био предсједник.

Неколико година је био одборником „Драматскога друштва“ и „Словенске Матице“ којој је много користио као државни посланик, да је било спашено њено имање заплењено почетком рата 1914. Много година је чланом надзорног одбора Ђирило-Методске дружбе. Год. 1910—11. био је предсједником одличног културног завода „Гласбене Матице“. На тој части се захвалио кад је г. 1911. био изабран у парламенат. Год. 1918. ставила га је опет „Гласбена Матица“ на своје чело.

Приликом оснотка „Југославенске Матице“ био је изабран предсједником главне подружнице у Љубљани.

Год. 1911. био је изабран државним послаником у бечки парламенат, а г. 1914. покрајинским заступником у крањски покрајински сабор. У бечком парламенту се као народно напредни посланик није хтио придружити словенско хрватском (Пуштерџичевом) клубу, него је као прави члан ступио у „Чешки клуб“ под водством Дра Крамаржа. У том клубу је остао до 1917. (мајска декларација) кад се основао Југословенски Клуб.

Као посланик је био нарасве марљив и савјестан. У народно-обранбеном раду је поднио безброј интерпелација, ниједна неправда, народу нанешена, није измакла његовом оку. Знаменити су били његови говори у парламенту, нарочито они пригодном отварања парламента године 1917. па до преврата. Без страха је шибао све злочине Аустрије над славенским народима и као посљедицу свега навјештао жалостан крај.

Послије преврата је постао, као члан прве народне владе, повјереником за правосуђе и као такав организовао управно и више земаљско судиште у Словенији. Повјереником за правосуђе био је уз мале прекиде све до јесени год. 1921., кад је у смислу устава то повјереништво укинуто.

Много заслуга стекао је Др. Равнихар за Соколство. Већ од својих младих дана био је извршујућим чланом многих друштава и као такав наступао код многих јавних наступа Соколства.

Др. Равнихар је одрастао у соколској традицији. Његов отац Фран Равнихар је био тајником Јужног Сокола од његова осnutка 1863. па до распуста г. 1867., а затим дуг низ година одборником Љубљанског Сокола и коначно више година његов старјешина. Био је зачасни члан Хрватског Сокола у Загребу. На тај начин је Др. Равнихар већ од малих ногу дошао у везу са Соколством. Као мали дјечак похађао је са својим братом соколану, па је, како онда није било одјела за нараштај, вјежбао са одраслима.

Приликом осnutка Словенске Соколске Звезе год 1905. постао је првим њеним старјешином, па је много радио на пољу организације. Писао је много чланака у словенским дневницима и у „Словенском Соколу“ о Соколству. Пригодом 40-годишњице љубљанског Сокола год. 1903. написао је низ чланака у „Словенском Народу“ под насловом: „Соколска идеја и Словенци“. Ти су чланци изашли као посебна брошура, коју је издао Љубљански Сокол. Ишао је у покрајину да држи предавања и да оснива нова друштва. У његовим рукама је било вођство свесоколског слета у Љубљани 1904. г. Словенску Соколску Звезу водио је год. 1906. на свесоколски слет у Загреб и 1907. на свесоколски слет у Праг. У Загребу је као старјешина Звезе наступио простим вјежбама као вјежбач.

Кад је год 1908. ступио на политичко поприште напустио је мјесто старјешине Словенске Соколске Звезе и мјесто подстарјешине Љубљанског Сокола, али је вазда дјеловао у Соколству, докле га није Југословенско Соколство позвало на чело Југословенског Соколског Савеза.

Dr. Ljudevit Pivko

Kaj je važno in najvažnejše.

Doba nastopov in zletov ni koristna rednemu in pravilnemu sokolskemu delu. Zdi se, da nas meče vsako leto s tira. Potrebna je kot doba manifestacij sokolske moči, kot izraz naše

discipline, ki hoče s svojo agitacijsko silo doseči učinek predvsem na veliki nesokolski svet in ga pritegniti k Sokolstvu.

Naravno je, da si želimo po nemiru in nervoznosti zletne dobe zopet miru, počitka, redu, ki ga nahajamo le pri redni, sestavni telovadbi.

In zbrali so se jeseni prednjaški zbori in se zedinili pri lepih načrtih za zimsko dobo sokolskega dela.

Posvetovali so se tudi kulturni odseki društev in sklepali o krasnih načrtih za svoje zimsko poslovanje: letos hočejo pričeti na novo, na širši podlagi:..

Tudi v odborih so se posvetovali bratje o smernicah za zimsko dobo.

Ali ste se pečali v odborih in v odsekih tudi z vprašanjem našega naraščaja — kako se pobrinememo v tej zimi in vobče v bodoče za mladino v svojem obvodu?

Ako se s tem vprašanjem niste pečali, ste zagrešili velik greh, ker ste prezrli to, kar je najvažnejše.

Neizmerna škoda je, da kljub 60 letnemu razvoju Sokolstva ne uvidevajo vsa društva brez izjeme velike važnosti vzgoje sokolskega naraščaja. Kako je možno, da so vsa v Jugoslov. Sokolskem Savezu učlanjena društva izkazala v statistiki za l. 1920. samo 2.525 moškega naraščaja, 1.986 ženskega naraščaja, moške dece 5.111, ženske dece 3.121. Te sramotno nizke številke nam dokazujejo, da večina društev leta 1920. vobče ni gojila telovadbe naraščaja, izmed ostalih pa da mnoga niso storila vsega, kar je v njihovih rokah in da nosimo vsi vkup težek greh na bodočnosti svojega naroda.

Društvo, ki nima naraščaja, ne izpolnjuje svojih vzgojnih dolžnosti in ne izvršuje vsestranske sokolskega programa. Odborom, prednjaškim zborom in prosvetnim odsekom takih društev očitamo brezbržnost.

Ali je res nemogoče, da si ustvarite oddelke naraščaja? Ali ni v društvu nikogar, ki bi občeval z mladino, ji pripovedoval o veselju, ki vlada v telovadnici, o Sokolstvu, o krasnih nastopih in zmagah jugoslovenskega in slovanskega Sokolstva, opozorjal je na koristi telovadbe, ji dokazoval naše prepričanje, da je telovadba nekaj dobrega, lepega, zdravega, zabavnega.

veselega? Ne mirujmo, dokler ne najdemo poti do te mladine in je ne pripeljemo na telovadišče.

Roditeljem se ne čudimo, ako ne znajo vsi in povsod ceniti pomena sokolske vzgoje. In mladini sami se zdi marsikatera druga zabava prijetnejša, dokler ne spozna tajne privlačne moči, ki tiči v sokolski telovadbi, a je skrita vsakemu začetniku in ki jo spoznava šele reden telovadec.

Mladina nam raste brez zveze s Sokolstvom. Življenje z raznovrstnimi temnimi vplivi ji jemlje lesk idealizma, mi pa gledamo, kako propadajo zakladi mladinskega navdušenja in idealizma, katere bi lahko s pomočjo Sokolstva čuvali in množili v korist narodne bodočnosti.

Bratje, ako se v vašem društvu še nise pečali z vprašanjem naraščaja, storite to t a k o j in izkušajte popraviti, kar ste zamudili.

Pobrigajte se, da začno telovaditi mladinski oddelki. N a j b o l j e p r e d n j a k e - u č i t e l j e naj določi prednjaški zbor za te odelke.

Govorite z roditelji o važnosti mladinske telovadbe, kažite jim primere, kako ta ali oni oče videva na svoji deci koristi telovadbe. Pozivajte posamezne roditelje, naj pridejo ob priliki gledat k telovadbi. Bodimo uverjeni, da bi imela podrobna agitacija obilo uspeha tudi tam, kjer je ozračje okuženo zoper Sokolstvo in da se nam četa naraščaja kmalu podvoji in potroji. Nobeno teoretično razpravljanje ne doseže toliko kakor podrobno nabiranje naraščaja. In ako imaš samo 5 dečkov, ne odlagaj, temveč prični s telovadbo. Ne čakaj, da se jih prijavi še več. Vesel in dober začetek je najizdatnejša reklama, ker deca agitira s svojim pripovedovanjem med vrstniki za obisk telovadbe bolj nego vsi drugi.

Ako je društvo primorano, da varči, naj varči na velikih, ne varčujmo pa na mladini. Dajte naraščaju dobro knjižnico, osnujte mu čitalnico; poiščite med seboj ljudi, ki bodo naraščaj izobraževali! Prirejajte sestanke naraščaja, izlete, razgovore! Skladajte denar za poletno dobo, za skupne izlete naraščaja! Vse to je važno. Sebi pa vcepimo zavest, da so oddelki naraščaja najvažnejši del sokolskega dela, zenica v očesu sokolske organizacije, pogoj zdravega napredka Sokolstva in domovine.

SOKOLSTVO

JUGOSLOVENSKI SOKOLSKI SAVEZ

Starešinstvo Jug. Sok. Saveza je začelo v preteklih mesecih z intenzivnejšimi pripravami za I. jugoslovnski vsesokolski zlet l. 1922. v Ljubljani. V preteklih dveh mesecih je imelo starešinstvo 10 rednih sej, v katerih se je razpravljalo o tekočih zadevah v Sokolstvu. Razven tega sta se vršili dve seji zletnega odbora, pri katerih se je razpravljalo o pripravah za zlet ter se so izvršili vse tozadevni načrti, ki so objavljeni v Sletske m Vestniku, ki ga izdaja zletni odbor po potrebi. Meseca oktobra se je mudil v Ljubljani zastopnik ČsOS br. Havel in načelnica ČsOS sestra Mila'da Mala, ki sta imela nalogo proučiti proste vaje za I. jugoslovnski vsesokolski zlet. V zadevi zleta se je mudilo zastopstvo starešinstva Saveza v preteklem mesecu v Beogradu, jer je posredovalo v raznih zletnih zadevah pri ministrstvih. — Starešinstvo je pozvalo Jugoslovnsko Sokolstvo, da nabira prispevke za gladujoče ruske otroke. — Radi zletnih priprav je bilo sklenjeno, da se bodo društva o vseh zletnih pripravah obveščala direktno, da se na ta način pospeši poslovanje. — V smislu sklepov novosadskega Sabora se je ustanovila nova sok. župa v Šibeniku, ki je bila sprejeta v Savez. Nova župa se je ustanovila tudi v Šabcu. Tozadevno sklepanje se odstopi odboru Sok. Saveza. Razsodišče Jug. Sok. Saveza je v smislu sklepov glavne skupščine v Osijeku rešilo zadevo zagrebškega spora ter je predložilo razsodbo starešinstvu. S tem je zadeva za razsodišče končana. Br. Susnič je dobil od starešinstva nalogo, da izvrši pri glavnem dobavljaču Jug. Sok. Saveza br. Branku Palčiču revizijo vsega poslovanja. Br. Sušnič poroča, da je našel vse knjige popolnoma v redu, ravno tako tudi vse ostalo poslovanje br. Palčiča. TO Saveza poroča, da izide v kratkem Vestnik TO (5 števil obsežajšjih nad 5 tiskanih pol), v katerem bodo objavljene vse proste vaje članstva in vaje za tekmo. TO je izvršil s tem vse glavne predpriprave za zlet, kar je zahtevalo ogromno dela in truda. Vsa navodila TO bodo objavljena vedno pravočasno tudi v prihodnjih številkah Vestnika TO.

Načelnik Saveza dr. Murnik je imel v začetku t. meseca dvodnevni praktičen tečaj v Beogradu, kjer je predelal vse proste vaje članov in članic, katere so določene za vsesokolski zlet.

Tečaja so se udeležili načelniki in načelnice (tudi nekaj vaditeljev in vaditeljic) iz žup Bačke in Banat ter iz Srbije. Podobni tečaji se bodo vršili tudi po drugih župah.

Jug. Sok. Matica. Vsem društvom smo razposlali pristopnice za Jug. Sok. Matico. Nekaj društev se je že odzvalo našemu pozivu in so nabrala veliko število članov. Večina društev pa na naš poziv ni odgovorilo. Pozivljamo Vas vsled tega, da nemudoma naberete potrebno število članov ter pošljete pristopnlce z denarjem Savezu. Bratje zave-

dajte se, kako velikega pomena bode Jug. Sok. Matica za razvoj naše sokolske literature.

Sletski Vestnik. Zletni odbor je začel izdajati Sletski Vestnik, ki bode izhajal najmanj vsaki mesec enkrat, po potrebi tudi večkrat. Vestnik bode prinašal točne informacije o zletnih pripravah, vsled česar je dolžnost vsakega društva, da ga naroči ter razširi med svojim članstvom. Prva št. Vestnika je že izšla ter jo smo rasposlali vsem sok. društvom. Številka stane K 2 = 50 para. Bratska društva pozivljamo, da vse Vestnike med članstvom razprodajo ter denar pošljejo Savezu.

Pravila za društvo, župo in Savez stanejo 5 K in ne 2 K kakor je bilo objavljeno v zadnji št. Glasnika.

Sokolske razglednice. Jug. Sok. Savez ima v zalogi veliko število sok. razglednic. Pozivljamo br. sokolska društva, da razglednice naročajo ter jih razprodajajo med članstvom. Dolžnost vsakega brata je, da uporablja v prvi vrsti sok. razglednice. Cena K 2 za komad.

Jugoslovenski Sokolski kalendar za leto 1922. V prihodnjih dneh izide Jug. sok. kalendar za leto 1922., vsled česar pozivljamo vsa br. društva, da ga nemudoma naroče.

Sokolski porez. Nekatera društva še sedaj niso poravnala porez za tekoče leto. Pozivljamo jih, da to nemudoma store.

Sokolsko društvo v Beogradu je izkjučilo iz društva Frana Miklavca, katero izključitev je starešinstvo potrdilo.

Sokolsko društvo v Višnji gori je izkjučilo Mihaela Omahna ml., trgovca v Višnji gori. Starešinstvo je istotako to izključitev potrdilo.

ПРИПРЕМЕ ЗА I. ЈУГОСЛОВЕНСКИ СВЕСОКОЛСКИ СЛЕТ У ЛЈУБЉАНИ.

Припреме за слет су у последње доба знатно напредовале. Простор за слетиште, који се налази на лијепом положају за јужним колодвором, недалеко од артиљеријске војарне, купио је слетски одбор и почео на свим припремама за уређење слетишта. Прошних су дана имали поједини одсјеци сједнице и у главном начинили нацрт за даљњи рад. Слетски је одбор позвао сва друштва да пријаве бар приближни број вјежбача те опће свих судјелујућих. Много се друштва већ одазвало позиву, те се из посланих пријава може закључити, да ће одзив бити огроман. Одбор је почео с издавањем Слетског Вјесника, чији ће бројеви излазити по потреби. Слетски се одбор повећао, пошто су ступили у њ заступници војске и појединих министарстава, тако да се сада састоји од 35 чланова.

Железнички одсек слета броји 16 чланова те се састоји од тарифног, возног и путног пододбора. Свака жупа мора да има у одсеку свога поузданика.

Станбени одсјек је у главном израдио нацрт за уконачивање излетника. По садашњем рачуну бит ће мјеста за 15 хиљада заједничких коначишта, а осим тога бит ће на располагање велики број приватних станова, а буде ли потребно разасрт ће се у ту сврху и шатори. За свако поједино преноћиште у заједничким одјелцима, рачуна се 10 килограма сламе. Прорачун станбеног одсјека износи круна 868.000. За лакше и боље пословање, град ће бити раздијељен у 12 рајона. Сваки ће рајон имати свој пододсјек са начелником. Слетски је одбор закључио, да се обзиром на големи трошак, зарачуна сваки поједини лежај у заједничком одсјеку по 1 динар, те за посредовање приватних преноћишта 3 динара.

Технички одбор је израдио све нацрте за јавну вјежбу пригодом слета. Састављене су просте вјежбе за мушко и женско чланство, нараштај и дјецу, као и вјежбе за међународну утакмицу, те утакмицу Југословенског Соколског Савеза. Све те вјежбе налазе се у задњем броју Вјесника Техничког Одбора. Међународна утакмица се обдржава 11. и 12. августа. Технички Одбор захтјева, да вјежбачи буду настањени по могућности у заједничком коначишту, а исто тако нека се прискрби, да вјежбачи добе скупно и добру храну.

Грађевни одсјек има редовито сједице сваког понедјељка и почео је потребитим радом за уређење вјежбалишта. Споменути одсјек хоће да доготови све предрадње тијеком ове зиме, да се дјело узмогне праводобно извршити.

Тајнички и пропагандистички одсјек је учинио нацрт за пропаганду у туземству и иностранству, те је радом већ започео. Да се упозоре и господарски кругови на велико значење слета у господарском погледу, одсјек је позвао заступнике индустријских и трговачких кругова. У одсјек су позвани и заступници штампе, наклоњене Соколовству. Нацрти за плакате су предани у прописаном термину, те ће посебни одбор о њима одлучивати.

Здравствени одсјек је израдио нацрт за здравствену службу за трајање слета. Позивају се све жупе, да организују санитетске одсјеке, чија ће задаћа бити да на путу прате жупу. У сваком соколском влаку мора бити по један љекар са потребитом опремом, те се за сваки такав мора прискрбити, да буде довољно чисте и питке воде. У Љубљани ће се за вријеме слета установити више станица за прву помоћ, које ће бити јавно означене. На вјежбалишту ће бити такођер смјештене двије такве станице са свим потребним особљем и потпуном спремом. Обољелим ће члановима бити у Љубљани на располагање стални љекари. Одбор је дао упуте и ради купалишта, особито за вјежбаче. Сва ће скупна преноћишта бити под сталном здравственом контролом.

Фотографирање на слету у принципу не ће бити допуштено. Да се аматерима омогући, и то без сметања другог опћинства њихов

рад, dozvolit će im se fotografiranje pod slijedećim uslovima: 1) svaki amater smije iz svoga prostora fotografirati bez stalaka; 2) mora imati amaterski znak, koje će izdati sletni odbor; 3) mora da potpiše reverz: а) да ће фотографирати само из свога простора; б) да не ће фотографирати искоришћавати у обртне сврхе; ц) да пошаље до краја октобра 1922. по једну слику Старјешинству Југословенског Соколског Савеза; д) да на захтјев слетског одбора позајми старјешинству негативу. У ту сврху мора положити своту, коју ће установити као јамство слетски одбор.

Заступници су Соколског Савеза били прошлог мјесеца у Београду, гдје су у разним министарствима посредовали у питању слета. Уједно је савезни технички одбор под водством свога начелника одржао у Београду тродневни течај за жупне начелнике и предњаче жупа: Банат, Бачка и из Србије. Течају је присуствовао велики број предњача и предњачица те је завршен са веома добрим успјехом.

SOKOLSKA ŽUPA ZAGREBAČKA

Sokolski sporovi. — Izvanredna glavna skupština župe.

Dana 6. novembra održana je izvanredna glavna skupština naše župe. Saziv ove skupštine u uskoj je vezi sa sporovima koji vladaju u Zagrebu i to između Sokolske župe zagrebačke i Sokolskog društva I. (Bogovićeve) s jedne strane i Sokolskog društva na Wilsonovom trgu s druge strane. Zato je potrebno, da se za informaciju naše sokolske javnosti, koja se za zagrebačke sokolske prilike uvelike interesira, iznese tok te skupštine, kako bi se mogla dati jasna i ispravna slika situacije.

Malo uvoda. Sporovi u zagrebačkom sokolstvu počeli su prije godinu dana u samom, tada jedinom, Sokolskom društvu na Wilsonovom trgu, koje je nastalo fuzijom nekadanjeg Hrvatskog i Srpskog Sokola. Jedan dio članstva poveo je borbu protiv uprave društva s razloga, koji su dovoljno poznati, (napadaj na Hofmanove vježbe oslobodjenja, da su protuslavenske, jer da imaju protubugarsku tendenciju, napadaj na zajednički rad sa vojskom, koji da je profanacija i militarizacija sokolstva i t. d.) i koji su u čitavom sokolstvu našem naišli na jednodušnu osudu, budući da su upereni izravno protiv temeljnih načela Jugoslovenskog Sokolstva. Kad je tim povodom srušena uprava društva i izabrana nova, iza teške borbe, koja se oko toga vodila i u kojoj su Jugoslovenski Sokoli ostali u neznatnoj manjini (700 : 750), osjetila se potreba, da se osnuje novo društvo u Zagrebu u kome bi se okupili Sokoli, koji stoje nepokolebivo na temeljima Jugoslovenskog Sokolstva položenim na Saboru u Novom Sadu i skupštini u Mariboru, jer je zajednički rad u društvu na Wilsonovom trgu, radi temeljnih idejnih opreka u kojima ne može i nesmije biti kompromisa te konačno raspustom bivšeg prednjačkog zbora po novom upravnom odboru, postao nemoguć. Jugoslovenski Sokolski Savez vidjevši težak položaj u koji je jugoslovenska sokolska manjina došla, dopustio je osnutak novoga društva očekujući, da će time sporovi sa povr-

šine nestati i da će se oba društva posvetiti radu i radom svojim natjecati, što bi samo Sokolstvu bilo od koristi, jer zdrava utakmica radja intenzivnim radom i jača one, koji se natječu.

Medjutim je došlo do novih sporova. Sokolsko društvo na Wilsonovom trgu usprotivilo se osnutku novoga društva ne htijući mu dati na uporabu dvorane, u Bogovićevoj ulici br. 7 sa spravama, koja je nekad pripadala Srpskom Sokolu i koja se nije upotrebljavala za vježbanje, već samo za koncerte i zabave. Nakon uzaludnih molba došlo je ipak novo društvo u posjed dvorane putem Srpske crkvene općine, koja je vlasnica kuće, a koja je već ranije bila Sokolu na Wilsonovom trgu otkazala najam dvorane u čemu je kod suda uspjela. Sokolsko društvo na Wilsonovom trgu došlo je sada u sukob i sa starješinstvom župe zagrebačke te prekinulo sa njim svaku vezu optužujući neke članove starješinstva, da su pomogli novom Sokolskom društvu steći posjed dvorane naročito sudjelovanjem u parnici, koja se kod suda vodila radi otpovjedi najma dvorane. Svi napadači upereni protiv starješinstva župe na sjednici odbora župe od 30./I. i na glavnoj skupštini župe od 20./II. nisu uzdrimali povjerenje župskih društava u starješinstvo župe, kome je naprotiv iskazano puno povjerenje. Na glavnoj skupštini župe od 20./II. pokušalo se prigodom izbora novog starješinstva postići sporazum sa društvom na Wilsonovom trgu no taj se pokušaj razbio, jer su delegati toga društva, tražili većinu u starješinstvu nehtijući pristati na pravednu razdiobu funkcijonara starješinstva, koji bi se izabrali iz obih društava. Tako se sporazum za kompromisnu listu razbio, pa je većinom glasova izabrano starješinstvo u koje su ušli članovi iz novoga društva (Bogovićeve ulice) koji su većinom bili i u prijašnjem starješinstvu. Sokolsko društvo na Wilsonovom trgu, videći da nemože dobiti prevlast u župi obratilo se na Jugoslovenski Sokolski Savez sa zahtjevom, da se župa zagrebačka rascijepi na dvije župe, kako bi onda moglo ipak doći do vodstva jedne župe. Ta kombinacija nije uspjela, jer je teritorij župa strogo fiksiran na Vidovdanskom Saboru, pa je tražena nova kombinacija, da se zadovolji društvo na Wilsonovom trgu. Na sjednici upravnog odbora Jug. Sok. Saveza od 30. IV. koja je sazvana da riješi zagrebačke sporove, pao je prije prijedlog, koji je usvojen kao zaključak, (što je pogrešno unešeno u zapisnik, jer je prijedlog shvaćen samo kao prijedlog) da se ima sazvati vanredna glavna skupština župe i izabrati novo starješinstvo, nu da se u tu svrhu imaju „ad hoc“ promijeniti pravila župe onamo, da broj delegata za župsku skupštinu nebude maksimiran sa 5, kako to odredjuju pravila župe (inače savezna obavezna pravila) već da taj broj bude povišen prema broju članova društva i to, za svakih 100 članova po jedan delegat nu da nijedno društvo ne može imati nadpolovičnu većinu delegata svih društava. Taj zaključak, shvaćen sa strane delegata župe kao predlog, nije htio odbor župe da provede, jer bi bilo apsurdno mijenjati pravila „ad hoc“, kad se i onako znalo, da će bliza skupština Jug. Sok. Saveza u Osijeku donijeti nova za sve župe jednaka obavezna pravila. Osim toga je bilo notorno, da broj članova društva na Wilsonovom trgu ne odgovara faktičnoj snazi društva, budući da se članstvo za vrijeme borbe o upravu društva i poslije toga en masse upisivalo, dok je broj vježbača bio minimalan. Sokolsko društvo na Wilsonovom trgu apstiniralo se iza toga posve od rada u župi, bojkotovalo je slet

župe vodeći protiv njega borbu, koja ipak nije mogla da omete uspeh sleta. Jednako tako apstiniralo se društvo i od II. Pokrajinskog sleta u Osijeku, izaslavši međutim na glavnu skupštinu J. S. S. svoje izaslanike sa jednom deklaracijom. Ta deklaracija sadrži tužbe toga društva i protiv vodstva Saveza i protiv sadanjeg ustrojstva J. S. S. i protiv župe Zagrebačke, društva u Bogovićevoj ulici, i pojedinaca iz toga društva. Na osnovu svega toga traži deklaracija u točki 4. da se sadašnja jedinstvena organizacija J. S. S. napusti, a da se mjesto nje osnuju zasebna hrvatska, srpska i slovenska sokolstva. Svima je poznato sa kakvom jednodušnošću je taj zahtjev odbijen i sa koliko oduševljenja je primljena rezolucija o nedjeljivosti i cjelokupnosti J. S. S. sa geslom „Tko Soko — taj Jugoslaven!“ Ipak je na skupštini zaključeno, da se tužbe deklaracije na župu zagrebačku, društvo u Bogovićevoj ulici i njegove pojedine članove predadu sokolskom sudištu J. S. S. da ono ispita sve te sporove i da presudi krivnju interesovanih. Društvo na Wilsonovom trgu nije iz te rezolucije povlačilo nikakvih konzekvenca, već je čekalo na presudu sokolskog sudišta. Sokolsko sudište je pomno proučilo sav materijal, preslušalo niz interesovanih pojedinaca i svjedoka i donijelo konačno svoju presudu.

Presuda Sokolskog sudišta, donesena 3. novembra, potpuno je iscrpila sav materijal, ušla u sve detalje sporova i incidenata, koji su se u zagrebačkom sokolstvu desili. Sokolsko društvo I, starješinstvo župe i neki pojedinci iz društva označeni su krivcima nekih incidentnih momenata, koji međutim nisu bitni, već su nastali kao nužna posljedica većih, zamašnjih idejnih momenata. Sokolsko društvo na Wilsonovom trgu proglašeno je krivim radi kršenja discipline, radi nesokolskog rada i radi nesokolskog rovarjenja u hrvatskom dijelu sokolstva za ocijepljenje od jugoslavenskog sokolstva i osnutak separatističkog plemenskog sokolstva. Time je i sa ovog najvišeg sokolskog foruma stigmatizovana borba, koju već godinu dana vodi društvo na Wilsonovom trgu protiv jedinstvene jugoslavenske sokolske organizacije i koje je glavni i jedini nosilac odgovornosti za sve trzavice, koje se u zagrebačkom sokolskom životu odigravaju. Prema tome je krivnja starješin. župe zagrebačke, društva u Bogovićevoj ulici i pojedinaca iz toga društva neznatna ili nikakva uvaži li se, da je trebalo i sa koliko samoprijedora i ličnih žrtava uzdržati na obrani jugoslavenskog sokolstva u Zagrebu, osnovati novo društvo, organizovati župski slet i t. d. Uspjesi, koji su na tom polju postignuti veliki su i snažni pa posvema zasjenjuju onu odgovornost, koju presuda upisuje u grijeh. Konačno valja uvažiti i to, da je presuda imala jednu plemenitu pomirljivu tendenciju izmirenja, koje je htjela postići podijelivši odgovornost za zagrebačke sokolske sporove na obje stranke. Jugoslavenska sokolska stranka u tom slučaju preuzela je lojalno na se svu nametnutu odgovornost, nu i ta je žrtva, kako će se kasnije vidjeti ostala bez uspjeha.

Izvanredna glavna skupština župe sazvana je zaključkom sjednice upravnog odbora župe od 18. IX. Na toj sjednici donesen je ujedno zaključak, da se u svim društvima župe provede verifikacija članstva sa svrhom, da se revizijom svih knjiga ustanovi tačno broj članova pojedinih društava i kate-

gorije u koju spadaju. Taj posao imala su društva sama da svrše, a starješinstvu župe stavljeno je u dužnost, da revidira po svojim izaslanicima da li je verifikacija ispravno provedena. Taj zaključak stvoren je jednoglasno, a svrhu njegovu valja tražiti u okolnosti, što je uslijed nemara pojedinih društava bila manjkava statistika, a naročito je u pogledu kategorisanja članstva bilo netačnosti, jer su pojedina društva iskazivala velik broj izvršujućih članova, kojih stvarno nije bilo. Kod stvaranja predloga za taj zaključak sudjelovao je i izaslanik društva na Wilsonovom trgu, Dr. Franjo Bučar podstarješina društva, koga je poslije društvo desavuisalo, kako će se kasnije vidjeti.

Zadatak je izvanredne skupštine župe bio, da na podlozi verifikacije članstva svih društava obavi izbor novog starješinstva u smislu zaključka upravnog odbora J. S. S. od 30. IV. Vjerovalo se, da će se glede izbora novoga starješinstva postići sa društvom na Wilsonovom trgu sporazum i time riješiti spor sa tim društvom, sa kojim su se međjutim povelj nevezani pregovori, koji nažalost nisu doveli do rezultata.

Izvanredna glavna skupština održana je 6. novembra u maloj saborskoj dvorani uz vanredno živ interes svih župskih društava, koja su bila zastupana sa punim brojem zastupnika, sva osim triju. Osim toga je i Jugoslavenski Sokolski Savez izaslao naročito izaslanstvo i to: starješinu Dra Vladimira Ravnihara i zamjenika starješine Engelberta Gangla.

Skupštinu je otvorio starješina župe brat Dragan Novak u 9 sati ujutro. Konstatuje se da su na skupštini prisutni izaslanici 22 župskih društava i to: Zagreb I, Vrginmost, Glina, Sisak, Velika Gorica, Pakrac; Šeovica, Lipik, Kutina, Ivanić grad, Dugo selo, Sv Ivan Zelina, Samobor, Klanjec, Bizeljsko, Brežice, Krška vas, Cerklje, Krško, Rajhenburg, Sevnica, Boštanj. Odsutni su izaslanici triju društava i to: Zagreb Wilsonov trg, Jastrebarsko i Petrinja.

Starješina Novak je srdačno pozdravio izaslanike Jug. Sok. Saveza zahvalivši im na pažnji i požrtvornosti, a zatim izaslanike društava izrazivši im priznanje na vanredno brojnom odzivu. U svom govoru ističe važnost skupštine rekapitulirajući sve događaje, koji su se u posljednje vreme dogodili, naročito one, koji se odnose na spor sa društvom na Wilsonovom trgu. Naglašuje pripravnost starješinstva župe, koje je htjelo da postigne način za mirno riješenje spora i koje je već na sjednici odbora župe od 8./V. ponudilo svoju ostavku u cilju, da se izabere novo kompromisno starješinstvo. Svi koraci, koji su u tu svrhu poduzeti ostali su bezuspješni, pa i oni najnovijeg datuma, koje je poveo brat Dr. Gavrančić. Osvrće se na rad župe, koji je pored neprestanih trzavica bio snažan i uspješan u svakom pogledu. Kratkim crtama opisuje velike napore, koji su bili savladani oko priprema za slet župe od 6. VI. Taj slet na kome su prvi put zajednički nastupile mase Sokolstva, vojske i omladine, bio je silna manifestacija Sokolstva, koja je položila duboke temelje daljnjemu zajedničkom radu Sokolstva, vojske i omladine. Uspjeh je bio silan i velik usprkos otvorenoj borbi i sabotaži, koja je bila inspirirana sa Wilsonovog trga. Zatim prelazi preko odličnoga nastupa župe na II. Pokrajinskom sletu u Osijeku, gdje je župa istupila među prvima, nadalje iznosi pregled vanredno intenzivnog rada župskih društava u ljetnoj sezoni, koji pored lokalnih ima i dubljih uspjeha, jer su osnovana i

nova društva i to Krška Vas, Cerklje i Boštanj u Posavju i Šeovica kraj Pakraca i Vrginmost. Nakon toga osvrnuo se još u kratko na ostale grane djelovanja starješinstva, pa je zamolio skupštinu, da primi izvještaj na znanje.

Izvještaj je sa odobravanjem primljen jednoglasno na znanje.

Tajnik Dr. Mrvoš izvjestio je, da su se zaključku upravnog odbora župe o provedbi verifikacije članstva odazvala sva društva župe osim: Zagreb-Wilsonov trg i Jastrebarsko.

Brat Dr. Gavrančić izješćuje, da je prema nalogu starješinstva župe posao u društvo na Wilsonovom trgu da provede reviziju verifikacije članstva. Došavši u društvo našao je na okupu cio društveni odbor, kome je razložio cilj svoga dolaska. Odbor se usprotivio provedbi misije Dr. Gavrančića, i ako je izaslanik toga društva, Dr. Bučar, glasovao za zaključak, koga je Dr. Gavrančić imao po nalogu starješinstva da provede. Razlozi, koji su se naveli za to nisu bili opravdani. Tu je priliku upotrijebio Dr. Gavrančić, da ispita raspoloženje u odboru, ne bi li se kako našla baza za sporazum. Raspravljajući podulje sa članovima odbora zajedno sa Dr. Metikošem, koji mu se bio pridružio, dobio je utisak, da će se ipak popuštanjem obiju strana doći do jedne šire baze za sporazum, pa je o tom referisao starješinstvu župe. Starješinstvo župe je ovlastilo Dra. Gavrančića, da pregovore nastavi i da pozove društvo na Wilsonovom trgu da imenuje dvojicu svojih zastupnika, koji bi sa dvojicom zastupnika društva u Bogovićevoj ulici povelu konkretne pregovore o izboru starješinstva i o ostalim spornim pitanjima. Društvo u Bogovićevoj ulici smjesta se odazvalo ovom pozivu i imenovalo svoje zastupnike Dr. Gavrančić je na sjednici upravnog odbora društva na Wilsonovom trgu od 3. XI. iznio onaj konkretan predlog preporučivši odboru toplo da mu se odazove, kako bi se sporovi u Zagrebu već jednom riješili sokolski i bratski. Odbor je saslušao Dra. Gavrančića, pa je u njegovoj odsutnosti stvorio zaključak, koga mu je odmah i priopćio, da sokolsko društvo na Wilsonovom trgu neće da se upušta ni u kakve pregovore glede rješenja zagrebačkih sokolskih sporova, već da odlučno stoji na stanovištu 4. točke svoje deklaracije upravljene na glavnu skupštinu Jug. Sok. Saveza u Osijeku, a kojom se traži osnutak zasebnih plemenskih saveza, srpskog, hrvatskog i slovenskog.

Time je konačno svaki pokušaj da se sa tim društvom postigne bratski sporazum ostao bez uspjeha. Predlaže, da se odluka glede društava, koja se nisu odazvala zaključku o provedbi verifikacije članstva prepusti prema pravilima odboru župe, što se i prihvata jednoglasno.

Starješina Novak izvjestio je zatim o presudi sokolskog sudišta iztaknuvši, kako je tom presudom ožigosan nesokolski razdoran rad društva na Wilsonovom trgu. Osvrće se na one dijelove presude, koji se odnose na starješinstvo župe, društvo u Bogovićevoj ulici i pojedince iz toga društva, pa ističe, da je njihova krivnja samo nužna posljedica borbe, koju je povelu i izazvalo društvo na Wilsonovom trgu, u kojoj su oni stajali na braniku jugoslavenske sokolske misli. Osuda glede toga nema značaj osudjujući, već je samo akt nužde i takta, da se krivnja za zagrebačke sporove podijeli i na jugoslavenske sokolske elemente.

Zatim su proglašena nova župska pravila, koja je u smislu zaključka glavne skupštine J. S. S. izradila posebna anketa.

Konačno je podijeljen starješinstvu župe jednoglasno apsolutorij, pa je zatim jednoglasno izabrano ovo novo starješinstvo:

Starješina: Dr. Oton Gavrančić, zamjenici: Dr. Josip Zdolšek, Dr. Milan Metikoš, načelnik: Fran Švarcvald, tajnik: Žarko Miletić, zapisničar: Vladimir Potočnjak, blagajnik: Hugo Rumpret, predsjed. kult.-prosvj. odjela: Milutin Urbani, odbornici: puk. Momčilović, Veljko Rajić, Dr. Branko Domac, zamjenici: Tošo Drndarski, Josip Varović i Berislav Vran.

Dr. Gavrančić prima sa zahvalnošću u ime svoje i cijeloga starješinstva izbor na znanje. Osvrće se na rad starješinstva, koje je odstupilo, pa mu izriče iskrenu zahvalnost na bratskom i sokolskom radu, koji je mnogo doprinio napretku jugoslavenske sokolske misli, a koji je vođen pod vanredno teškim uvjetima. Ističe, da će novo starješinstvo posvetiti sve svoje sile sokolskom radu i nastojanju, da se jugoslavenska sokolska misao u župi zagrebačkoj razvije i ojača i da obuhvati što veći i snažniji krug. Apelira na društva, da vrše svojedržnost, jer će samo snažnim radom društava moći župa, da zauzme u J. S. S. ono mjesto, koje ju po svojim tradicijama i položaju ide.

Nakon rasprave o nekim internim pitanjima uzeo je riječ starješina J. S. S. br. Dr. Vladimir Ravnikar, koji se prije svega zahvalio na srdačnom dočeku i pozdravu. Istaknuo je svoju radost što je ovom prilikom došao do mogućnosti, da поближе upozna lijep rad župe zagrebačke, koji je u svakom pogledu na visini i koji je ove godine usprkos teških prilika i unutarnjih trzavica, donio velikih i trajnih uspjeha. Osvrće se na rad starješinstva, koje je odstupilo sa lijepom i plemenitom gestom, i ako uživa povjerenje župskih društava, u plemenitoj nakani, da time utre put eventualnom sporazumu sa društvom na Wilsonovom trgu, koje je otklonilo svaki pokušaj sporazuma. Osvrće se na presudu Sokolskog sudišta, pa izriče onoj braći, koja su osuđeni zbog svog rada čisto sokolskog, iskreno priznanje, jer su čini, koje su pojedinci iz sokolskog društva i izvršili, a za koje su krivcima proglašeni, mnogo doprinjeli za procvat i napredak Sokolskog društva i. a po tom i cijelog Jugoslavenskog Sokolstva, u kome to društvo zaprema vidan položaj. Presuda je glede toga samo akt nužde, pa ih nemože sokolski difimirati, već samo podići u očima svakog Sokola. Raduje se videći jednodržnost ogromne većine župskih društava, pa daje izraza čvrstoj nadi, da će župa istupiti dostojno na I. jug. svesokolskom sletu u Ljubljani, koji treba da dade sliku snage i veličine našega Sokolstva. Moli sva društva, da sav svoj rad usredotoče oko priprema za što ljepši i snažniji nastup na sletu. Zatim govori o općim zadacima Jugoslavenskog Sokolstva i zaključuje sa srdačnim pozdravom u ime starješinstva J. S. S.

Govor Dra. Ravnikara pobudio je veliko oduševljenje svih prisutnih, koji su ga nekoliko puta prekinuli oduševljenim odobravanjem.

Iza toga zaključio je starješina Dr. Gavrančić skupštinu u 11 sati zahvalivši izaslanicima J. S. S. i izaslanicima društava na odzivu.

Zagrebački sokolski sporovi, koji traju već preko godinu dana dopirali su u javnosti u fragmentarnom obliku, a naš Sokolski Glasnik nije do sada donio o njima jedan iscrpiv pregled, pa je bilo potrebno, da se u kratkim crtama iznesu svi momenti svih tih žalosnih događaja, da tako naša sokolska javnost, koja ih sa velikim zanimanjem i zabrinutošću prati, uzmogne dobiti ispravnu sliku događaja koji su se zbili.

Sve ovo što je rečeno jasno utvrđuje fakat, 1) da je zagrebački spor idejne naravi a nikako lične, kako se to stalno naglašavalo sa izvjesne strane 2) da je taj idejni spor izazvan sa strane današnjih vodja društva na Wilsonovom trgu, koji su već prije Vidovdanskog Sokolskog Sabora radili protiv ujedinjenja Jugoslavenskog Sokolstva i koji su taj rad kasnije nastavili u društvu radeći protiv provedbe zaključaka Sabora i napadajući na rad predjašnje uprave u društvu, koji se osnivao na načelima i zaključcima Vidovdanskog Sabora. Svi detalji, naročito oni lične naravi, koji su se sa strane društva na Wilsonovom trgu iznosili, samo su incidenti nastali iz rečenih idejnih sukoba, pa nisu bitni i nisu imali nikakav direktan uticaj na razvoj događaja, koji su imali svoje dublje uzroke.

Time je ujedno riješeno i pitanje odgovornosti za posljedice tih sporova, koja pada u punoj mjeri na Sokolsko društvo na Wilsonovom trgu. To društvo sada stoji na raskršću. U njemu postoji i radi jaka struja, koja hoće da se vrati starom separatističkom plemenskom sokolstvu, i da tako pokuša razbiti jedinstvenu jugoslavensku sokolsku organizaciju. Međutim nije došlo do konačne odluke, jer to društvo stalno sazivlje izvanredne glavne skupštine, koje bi imale donijeti odluku, no te se skupštine stalno odgađaju kao ova najnovija, koja se imala da održi 27. XI. Možda je to dobar znak, možda će u tom društvu ipak prevladati elementi, koji vide i osjećaju, da izvan Jugoslavenskog Sokolskog Saveza nema Sokolstva i koji znaju da bi tako plemensko sokolstvo bilo osuđeno na propast već momentom svoga osnutka.

Bilo kako mu drago, pala u tome društvu ova ili ona odluka, neće Jugoslavensko Sokolstvo ni časa zastati na svom putu, koji mu je od oslobođenja onamo odredjen Novosadskim, Mariborskim i Osječkim zaključcima i koje će neustrasno da izvršuje ne gledajući ni lijevo ni desno. Dvije godine života i rada našega Ujedinjenoga Sokolstva dovoljno su zasvjedočile životnu snagu njegovu, koja je dala toliko uspjeha i koja je iz dana u dan jača, šira i veća.

Jugoslavensko Sokolstvo ostaće vjerno svom temeljnom principu na kome je već 26. I. 1919. sazdana prva jedinstvena sokolska organizacija, a to je:

U jugoslavenskom narodu može i mora biti samo jedno Sokolstvo — Jugoslavensko Sokolstvo.

Dr. Branko Mivoš.

*

Sokolsko društvo, Sisak. Gimnastika u puč. školama i Sokol. Na sastanku učitelja našeg kotara o. mj. raspravljeno je, kako

će se najbolje zadovoljiti vladinoj naredbi o tjelesnom odgoju u puč. školama u narodnom duhu i u savezu sa Sokolskim društvima.

Zaključeno je, da će svi učitelji u kotaru vršiti tu svoj dužnost po jedinstvenoj osnovi, koju bi imao sastaviti naš Sokol. Izvršni odbor učitelj. društva ovlašten je, da u tu svrhu stupi u dogovore sa vodstvom Sokola, da se sastavi minimalni program redovnih i prostih vežbi, te igara, koje bi svaka škola ove godine mogla i morala obraditi.

Prednjaci Sokola uputili bi vanjske učitelje o izvedbi tih vježbi, a grad. će učitelji nastojati privesti što više mladeži u Sokolski podmladak, koji bi opet bili prednjaci u svojim razredima.

Tako bi svaka škola u kotaru mogla prirediti za svoju općinu javnu vježbu, susjedne škole mogle bi prirediti zajedničku javnu vježbu, a mogao bi se provesti i Slet škol. mladeži cijelog kotara.

Bude li se ovo izvelo kako treba, zavoljeti će mladež plemenite sokolske ideje, pa kad ostavi puč. školu, prionuti uz narodnu instituciju Sokolstva i biti temelj budućih Sokolskih društava u svojim mjestima.

СОКОЛСКА ЖУПА БАЊАЛУЧКА.

Соколско друштво у Бос. Дубици на дан 15. јула о. г. одржало је своју јавну вјезбу уз пратњу наступа свих одељења и „Тамбурашког збора“ на доста лепо и укусно приређеном вјезбалишту.

Први наступише „Соколи“ њих 10 на броју те одвјезбаше Хофманове вјезбе „Ослобођења и Уједињења“.

И тко је иоле пратио соколске покрете на тој вјезби, могао је доћи до уверења, да Соколство у своме гигању тјела кога јача и очеличава, израдује снагу духа и величину народа.

Крв нам јаче заструји, кад наступи мушки нараштај прве трг. школе, који су услед школских ферија иступили са 10 чланова вјезбајући мушке вежбе са палицама, за год. 1921./22..

Код треће тачке иступише трг. и занатл. научници њих 14. на броју у оделу шпартанских бораца са Српским Вежбама из 1914. г.

Својом снагом и енергичним борилачким ставовима изазвали су силно одушевљење публике, јер је вјезба била сложена и сликовита.

Код наступа мушког и женског подмлатка настало је опште одушевљење, изазвано већ самим наступом дјеце којима се родитељи увјерише, да ће та дјечица помоћу Соколске идеје оснажити своја слаба и нејака тјела, у којима ће бити здрава душа за будућност нашу. Њихове вјезбе са заставицама без обзира на критички поглед биле су лепе и симпатичне, међу којима се запажа и добрих вјезбача, којима не мањка гipкост и лепа елеганција.

Наступ 14 Соколица нараштаја био је веома леп, чија је педантност у пропису вјезбаћих хаљина као и изведба вјезби била веома добра. Овом одјељењу треба посветити више пажње и труда, јер пружају пуну гаранцију за добар развој.

Као задњу тачку програма, извађали су соколи Мурникове слободне вјезбе, које су својим складним и прецизним покретима оста-

виле лијеп утисак, а то су резултати тачног похађања вечерњих честих вјежби.

Желимо ли имати јако, здраво, и напредно Сокољство, које мора бити расадником свих друштвених потреба, тада морамо имати поред добре организације, снагу у провађању соколских правила и кућног реда, јер и ако често пута изгледају ситни и незнатни, код озбиљног проматрања долазе као врло важни услови за чврстоћу организације, те ће постепено прећи у болест, и постати „чеда навика“ која ће уздрмати јачину организације.

Надам се, да ће браћа соколи примити овај мали савет као добар и користан, јер соколовати значи живети најидеалније, жеља ми је, да соко буде „Архимедова полуга“ којом ћемо земљу покретати, па Вас у тој жељи братски поздравља

Душан Бижић

замјеник вође Жупе Бањалучке.

СОКОЛСКА ЖУПА ТУЗЛА.

Соколско друштво Маглај. На 5. новембра о. г. приредило је забаву у корист поправке Соколане. Морални и материјални успјех био је веома добар. Даван је комад „Сеоска лола“.

Соколско друштво захваљује се свима који посетили забаву те и оним који са својим приносима са стране помогоше, да се забава увелича и успјех осигура.

Нарочито се захваљујемо браћи народним посланицима Михајлу Видаковићу, Мих. Аврамовићу, Јоци Јовановићу, Драг. Јањићу, Милошу Московљевићу, Чеди Станковићу, Јури Врсаловићу, Иви Ловринчевићу, Милор. Марковићу, Јеремији Јеремићу, Мих. Стојићу и Анти Франићу, г. министру Пуцелу, нар. посл. брату Мајцену, Дрофенику, Кушару, Мрмољи и Мил. Милорадовићу, који са својим даровима знатно помогоше овај Соко.

Још једном братска хвала и соколски поздрав: Здраво!

II. слет жупе тузланске одржан у Дервенти 26. јуна 1921. Главна скупштина наше жупе препустила је старешинству жупе да оно одреди дан и место овогодишњег жупског слета. По закључку старешинства жупе одржан је тај слет 26. јуна о. г. у Дервенти, јер је већина наших друштава, идући на II. покр. слет у Осек, морала проћи кроз Дервенту, па је тим одржање нашег жупског слета у сваком погледу било олакшано.

Припреме слета водило је соколско друштво у Дервенти уз припомоћ старешинства жупе.

Сва друштва осим Бос. Шамца дошла су вечерњим возом у суботу 25. јуна у Дервенту, где су дочекана од друштава Дервента и Бос. Шамац, које је дошло раније преко Бос. Брода и великог броја грађанства. На поздрав бр. Милутина Поповића одговорио је брат С. Жакула, који је на нарочити позив жупе присуствовао нашем слету, а певачки збор руске колоније у Дервенти отпевао је: „Хеј Словени“.

Сврстани у поворку на челу са соколском фанфаром из Креке, пошла су сва друштва кроз град до препарандије, где је за мушке било приређено коначиште, а женске су ту раздељене по приватним кућама.

По вечери је у слетској канцеларији одржана седница жупског одбора у присуству госта бр. С. Жакуле.

Сутрадан у недељу 2. јуна, одржане су почам од 7 сати на вежбалишту проба за јавну вежбу, а у 10 сати кренула се, кроз заставама окићени град, соколска поворка, која се је, обишавши град сврстала пред зградом препарандије, где је старешина жупе бр. Симо Ераковић поздравио градоначелника Дервенте, а одговорио му је подначелник Никифор Костић. Представника грађанске власти, среског начелника г. Ђорђу Крстића поздравио је тајник жупе бр. Бранко Стакић, а представника војне власти мајора г. Кватерника бр. Ст. Жакула а обојица поздрављених су одговорила на поздраве Соколства лепим говорима у којима су истакли сву важност Соколства за напредак наше отаџбине.

У пајиној башчи приређен је заједнички ручак за све учеснике слета, коме су присуствовали и начелник града Дервенте, па подначелник Никифор Костић, командант места г. мајор Кватерник, котар. судија Петар Митровић.

У 3 сата по подне отпочела је на лепо приређеном и украшеном вежбалишту на пијаци слетска јавна вежба са овим распоредом: 1. Вежба „Ослобођење“, вежбало 87 чланова. 2. Женске просте вежбе прашке од 1920, вежбало 44 соколице. 3. Вежбе на справама: разбој и вратило. 4. Вежбе барјацима — мушки соколски подмладак у Дервенти. 5. Вежбе сеоских соколова. 6. Вежбе са цветним луковима — женски подмладак сок. друштва у Дервенти. 7. Вежбе са копљима, мушки подмладак соколског друштва у Дервенти.

На слету су вежбала ова друштва: Маглај са 12 мушких, Грачаница са 10 мушких и 5 женских, Тешањ са 6 мушких, Крека са 12 мушких и 8 женских, Тузла са 20 мушких и 12 женских, Зворник са 8 мушких и 7 женских, Градачац са 8 мушких и 6 жен., Бос. Шамац са 11 мушких и 6 женских, Дервента са мушким и женским подмлатком и сеоска соколска друштва: Пожарница са 15 мушких, Липац са 18 мушких и Бољанић са 9 мушких.

Слет је имао велики морални успех. Дервента до тада такву свечаност није имала. Грађанство Дервенте примило нас је најсимпатичније. И дочек и посета слетске вежбе и испратња докази су да је грађанство схватило вредност Соколства, да га цени и њим се поноси. И градска општина са својим прилогом слету од 4000 круна, који нам је омогућио да дамо бесплатан заједнички ручак, и представници општинске, грађанске и војне власти и грађанство, — нарочито госпође, сви су се натјецали знацима љубави, симпатије према Соколству. Браћа соколи дервентски су припреме за слет извели не може бити боље. Њиховом неуморном раду и овом нада све лепом пријему од стране грађанства има се захвалити, да се код свих нас

одушевљење за соколски рад — за народни рад, још појачало. Пошли смо из Дервенте са уверењем да смо добили једну битку да је наш труд и рад награђен са љубави народа, и са појачаном енергијом за даљње соколовање на корист нашу и народа, коме смо посветили све своје слободно време.

Разуме се да је уз тај велики морални успех дошао и леп успех материјални. Министарство Просвете је на нашу молбу дало нам помоћ од 500 динара, градска општина у Дервенти 1000 динара, улазница на слетској вежби добило се 2000 динара.

ОБРАЗОВАЊЕ „ДРИНСКЕ СОКОЛСКЕ ЖУПЕ“.

25. септембра 1921. године састали су се у Шапцу делегати братских соколских друштава из Шапца, Митровице, Ваљева и Зворника, а сходно одлуци донетој на слету у Осјеку 29. јуна ове године, и на одржаној седници решили су дефинитивно питање о образовању „Дринске Соколске Жупе“ са седиштем у Шапцу.

Сви делегати били су сагласни у томе да се образовање Жупе спроведе до краја одмах, с обзиром да свако соколско друштво мора према правилима бити у саставу соколске жупе ради везе са „Соколским Савезом“.

По жељи делегата из Зворника решено је, да Соколски Савез учини преставку соколској жупи у Тузли, да соколско друштво у Зворнику отпусти из свог састава што исто по самој територијалној подели припада „Дринској Дивизијској Области“ и што рђава комуникациона средства онемогућавају везу дотичног друштва са Жупом Тузланском.

Управа жупе образована је овако: за старешину: бр. Др. Драгомир Туфегчић адвокат из Шапца, његов заменик бр. Стеван Релић професор из Ваљева; за секретара бр. Душан Павловић професор из Шапца, за благајника бр. Јуриј Градов настав. гимнастике из Шапца; за начелника бр. Едуард Хора наставник гимнастике из Шапца; за председника културно-просветног одбора бр. Стеван Релић проф. из Ваљева; заменик његов бр. Васа Вукашиновић из Зворника. Одборници и њихови заменици: Милан Матић трговац и Васа Костић чиновник из Ваљева, Драгомир Поповић трг. и Сима Буркица трг. пом. из Зворника, Милош Ристић секретар духовног суда и Мића Јакшић електротехн. из Шапца, Др. Никола Поповић и Петар Никољчић из Митровице.

Управа ново образоване жупе позива сва братска соколска друштва са територије Дринске Дивизијске Области која до данас нису припадала ни једној жупи да уђу у састав ове жупе.

SOKOLSKA ŽUPA OSIJEK.

Sokolsko društvo u Valpovu proslavilo je 29. listopada Dan Oslobođenja. To je prvi puta u Valpovu, da se proslavio jedan jugoslovenski narodni blagdan — ne samo onim službenim fizičkim prisu-

stvovanjem Službi Božjoj, kod koje se vide samo školska djeca, oblasti i žandari, nego i — naročitom sokolskom Proslavom.

Proslava je održana u dvorani Hrv čitaonice, koja je bila jednostavno urešena ljubljanskim, mariborskim i osječkim plakatima te malim jugoslovenskim zastavicama

Svečanost je otvorio br. Ferdo Desaty zgodnim proslavom, u kom je ukratko prikazao oslobodilačke podvige kroz našu povijest, te značenje 29. listopada za naš narod i poglavito za Sokolstvo.

Poslije deklamacije jedne Šenoine pjesme prikazali su Sokoli Ogrizovićevu historijsku sliku iz doba ilirskog preporoda „Prve Novine“. Prikazivanje je teklo glatko, dijalozi su bili živi i naravni kako je to rijetko kod diletanata, te je čitava stvar iznad očekivanja zadovoljila gledaoce i kritiku

Mala naraštajka Abramićeva krasnoslovila je odlično i milo Andjela Danka „Pjesmu našu“.

Zadnja je tačka možda bila najuspjelija: prikazivana je živa slika „Sokolstvo i Jugoslavija“ (aranžman br. Šarčevića). U sredini jedan soko-vežbač zagrlio ljevicom jednog dječaka, a desnicom podigao jednog naraštajca, koji na ruci drži pticu sokola razvitih krila. Oko njih grupisana djeca, naraštajci, sokoli vežbači i u odori, vojnici, seljaci i seljačke djevojke pozdravljaju sokola, a vila u pozadini kiti sokola-vežbača lovorovim vijencem. Napred, jedan soko i jedan legijonaš stižu si junačke desnice. Ova slika, rasvjetljena silnom bengalskom vatrom, imala je čar fantazije, te je ostavila dubok dojam u dušama gledalaca

Nakon svršenog rasporeda razvila se ugodna zabava sa igrankom, amerikan. licitacijom i t. d. do poslije 1 sat po ponoći, kada je zabava završena igrom narodnog kola i pjevanjem sokolske himne. Gosti i Sokoli, svjesni onoga, što su te večeri proslavili, razišli su se mirno i dostojno.

Moralni je uspjeh proslave neosporan: 1. sam čin proslave, kako je na početku rečeno (nakon podrugodišnjeg opstanka društva!), 2. time je valpovački Sokol pokazao, da je sposoban uraditi nešto i na kulturno-prosvjetnom polju (N. B: bez kult.-prosvj. odjeljenja i bez saradnje valp. mjesnog učiteljstva!) i 3. što je najvažnije, da je na toj proslavi prvi puta aktivno sudjelovalo naše seljaštvo, zastupano po svojim krasnim momcima i djevojkama.

Tim pravcem neka i dalje leti valpovački Soko, pa će biti do skora krupan faktor u javnom životu Valpova. Zdravo!

SOKOLSKA ŽUPA RIJEKA.

Sokolsko društvo Punat. Dne 10. oktobra o. g. varoš je Punat doživjela dan veselja i slave. Sjedište kot. oblasti prenešeno je iz starodrevnog gradića Krka u Punat. Povod su ovome prenosu dali sami gradjani Krčki, koji se isticahu u talijanskom osjećaju i mržnji prema našim ljudima od uvijek, a navlastito u doba talijanske okupacije. Da izmaknu interniranju, mnogi su naši morali napustiti otok pred zulumom.

njihovih sumišljenika. Vrhunac su postigli time, što velika većina talijanaša u gradu zatražila je talijansko državljanstvo. Nije onda čudo, što će doživjeti još, da im se maknu i ostali uredi iz grada. Krk je od uvijek živio od našega naroda, zato će bez ureda ostati pusto; ostaće neznatno ribarsko gnijezdo.

Punat je nasuprot bio negda zaseoce Krka; danas ga je prestigao brojem pučanstva i ekonomskom nadmoću. Pučanstvo radišno i svijesno može služiti primjerom ostalom otoku. Sokolska ideja raširila se je osobito među mlađim naraštajem. Nema djeteta, koje ne osjeća sokolskom mišlju, a gdje je mladji svijet, tu su i stariji. U doba Talijana nije smjelo pokazati znaka života; bilo je raspušteno. Iza dolaska naših vlasti na otok, Sokolstvo se je preporodilo. Dvorana za tjelovježbu uvijek je živa. U ovo nekoliko mjeseca rada, priredilo se javnu vježbu u Puntu, Krku, Dobrinju i Vrbniku, a sudjelovalo se i kod župskog sleta u Baški.

Da se uzveliča prenos kotarske oblasti, istog se dana priredilo javnu vježbu u Puntu, na kojoj je nastupilo 70 izvršujućih članova, a naraštaja i pomlatka bilo je još i više. Sestara je nastupilo 40, a dvostruko od ovoga broja bilo je ženskog naraštaja i žen. podmlatka. Ovo je za prvi put, da su nastupile naše sestre. Bilo je divota gledati ovaj veliki broj, što Sokolaša a što Sokolašica! Poslije podne istoga dana općina je priredila pučki narodni ples. Nije ovo jedino polje rada u Sokolu. Društvo se je ujedinilo sa Čitaonicom. Priredjuje predavanja. Nastoji, da podigne svoj vlastiti dom. Zemljište mu je poklonio sumještani Nikola Žic, sada nastanjen u Splitu, čija su djeca, dušom i tijelom za Sokolstvom. Šteta samo, što nemamo stalnog vodje! Ovdje bi imao da razvije svoje sile, a materijala ne bi mu uzmanjkalo

ŠIBENSKA SOKOLSKA ŽUPA.

Prije rata u severnoj su Dalmaciji bile dve sokol. župe: Bana Paližne sa sedištem u Zadru i Krešimirove u Šibeniku. Svaka je imala po 7 sokol. društava.

Upravu bivše Krešimirove župe za god. 1914. sastavljala su braća: Dr. Ivan Krstelj župan, P. Nakić, zam. žup., A. P. Vlahovič, tajnik, P. Roca, blagajnik, J. Regner, vodja, N. Blažević, zam. vodje. Osim Regnera i Nakića, koji su srećom stanovali u Drnišu, svi su ostali od uprave na početku rata g. 1914. bili utamničeni, gonjeni kao taoci i internirani. Rad je sokol. društava ometao planove bivše Austro-Ugarske. Svesni i rodoljubni Sokolovi nisu znali za zapreke, pa su neustrašivo išli putem koji je naš narod vodio slobodi i jedinstvu. Za to bezobzirna i nasilna hajka na ovamošnja sokol. društva, koja su s Krešimirovom sok. župom na početku rata raspuštena. Osim spomenute braće, nastradala su i neka druga, a mnoge je tamnice i progonstva spasilo, što su mobilizacijom ušli u vojništvo. Imovina je većine sokol. društava po vlastima bila zaplenjena. Najgore je prošao šibenski sokol, čija je imovina de-

lom uništena, a delom u bescenje prodana na javnoj dražbi od austrijskih vlasti.

Zavreme rata i talijanske okupacije (od 7. XI. 1918. do 12. VI. 1921.) onemogućen je bio rad sokol. društava Krešimirove župe. Tek u zadnje vreme okupacije, kad je popustilo nasilje i drskost prekomorskog tirana, neka su društva počela delovanjem uz manje i veće neprilike. Šibenski, vodički i mandušinski osobito nam je spomenuti. Zadnjega je, u ono teško doba tuđeg gospodarstva i nasilja, srušila besavesnost i sebičnost nekih članova uprave, koji su proračunano izazvali spor, koji još nije rešen. U šibenskom Sokolu osim vežbanja bila su udešena zgodna predavanja u Prosvetnom odseku, a u pevačkom pevanje zborna. Osobito su zaslužna za ovo teško i pogibeljno doba braća A. Fulgesi, M. Triva i J. Bučić.

Sokolski Vidovdanski sabor u Novom Sadu g. 1919. odredio je nova područja sokolskih župa. U Dalmaciji, osim južne, dve župe: jednu sa sedištem u Splitu, a druge u Zadru. Rapalskim ugovorom pripao je Zadar Italiji, pa se trebalo pobrinuti za novo sedište. I tajnik bivše Krešimirove župe i šibenski Sokol obratili su se bili brat Jugoslov. Sokol. Savezu preporučujući, da osnuje novu sok. župu za severnu Dalmaciju sa sedištem u Šibeniku. Bratski je Savez pismom od 6. VII. 1921. na ovo pristao prepuštajući šibenskom Sokolu, da se u pogledu opsega dogovori s br. splitskom župom. Ova je u pismu 5 VIII. 1921. bila sporazumna i zapreka osnutku župe za severnu Dalmaciju sa sedištem u Šibeniku nije više bilo.

25. lipnja 1921. bila je skupština Krešimirove župe. Ova je ovom likvidirala. Imovine nije bilo nikakve. Na istoj skupštini izabran je Privremeni Odbor, koji se imao brinuti, da se čim pri e osnuje nova sokolska župa. U ovaj su odbor birana braća K. Šupnik i A. Vlahović.

Privrem. se je odbor zauzeo, da pribavi sve, eda što prije dodje do pravilna osnutka nove župe. Zato se je obratio svim sokol. društvima obiju bivših župa moleći neka se izjave u pogledu nove župe i sedišta u Šibeniku. Na ovo su pristala sva sok. društva bivše Krešimirove, a od bivše Paližnine: Rab i Bibinje, pa onda Pag. Druga se nisu mogla izjaviti, jer još stenju pod pritiskom pohlepnog tuđinca. Novi-grad nije pristao. On je za ustrojenje nove župe u okviru bivše Paližnine. Pristala su i novoustrojena društva Skradin i Dubrava.

Na 1. studenoga t. g. sazvaio je Privremeni Odbor skupštinu sokolskih društava bivših župa sever. Dalmacije, na kojoj se imao postaviti temelj novoj župi i birati uprava. Bili su prisutni odaslanici svih sokol. društava bivše Krešimirove župe, a od Bana Paližnine pismeno su pristali: Rab, Pag i Bibinje. Došlo je odaslanstvo splitske sok. župe i to braća Dr. Buić, Mikačić i Vrcan.

Skupštinom je vladao duh ljubavi i bratstva, pa su se na zadovoljstvo sviju raspravile sve tačke dnevnog reda i sa zahvalnošću usvojili bratski saveti i upute Dr. Buića. U upravu su birana sledeća braća: starešina Marko Triva, profesor, Šibenik; zamenici Dr. Milorad Medini, odvjetnik u Šibeniku i Dr. Kosto Dobrota, odvjetnik u Skradinu; tajnik

Ante P. Vlahović, učitelj u Mandalini; zamenik Stepan Zaninović, učitelj u Šibeniku; blagajnik Ljubo Montana, ljekarnik u Šibeniku; pročelnik prosvetnog odseka Dr. Mirko Perković, profesor u Šibeniku; zapisničar akadem. Blaženčić, revizori: Dino Merlak, obrtnik, Finček Delfin, činovnik i Radunić bank. činovnik, svi u Šibeniku.

Novu šibensku sokol. župu čeka obilan i težak rad. Nisu sokolska društva propatila i nazadovala samo usled raspusta i proganjanja sa strane Austrije i Italije, nego su Sokolstvu mnogo naškodile posljedice užasnog svetskog rata: novo shvatanje sveta, nov duh nemiran i nezadovoljan, koji traži i hoće nešto novo, koji nastoji, da se što ugodnije i udobnije živi; pokret koji traži mnoga prava, a otklanja sve dužnosti, koji ne mari slušati, a rado bi zapovedao i svoju neobuzdanu volju drugomu nametao, kojemu smeta svaki red, svaka vlast i svaki autoritet. A pravo se Sokolstvo baš na svemu ovomu i temelji. Gdje nema ljubavi, snošljivosti, pravednosti, reda i rada, shvaćanja dužnosti i rodoljublja ni opstanak sokolskih društava ne može da bude. Velika je dakle danas zadaća i svrha sokolskih društava! Ona moraju najviše doprineti uzgoju i osveštenju svojih članova, a preko njih naroda, a tim provedenju potpunog narodnog jedinstva i učvršćenju naše mile Jugoslavije. O svemu je ovomu uverena uprava nove šibenske sokol. župe, pa se puna pouzdanja prihvaća ovog teškog ali uzvišenog zadatka.

SOKOLSKA ŽUPA SPLIT

Sokolsko društvo u Imotskom. Ovo je društvo osnovano tek god. 1919., pa kako doba njegovog osnutka pada u zoru narodne slobode i plemenskog ujedinjenja, to nije čudo, da je ta poletna, stvarajuća era uvjetovala i pogodovala brzi razvoj.

Pokušaj za osnutkom Sokola u god. 1910. ostade samo: pokušaj! — Ne bijaše to ni lako onda, 1910. god., u doba zatiranja austr. silnika i saveznika im, odanih sluga propale dinastije. Fakat je, da je mnoga i mnoga naša narodna ustanova morala onda pod pandžama crnožuto-bijeložute nemani da uquine ili zakržljavi te se istom sada pod slobodnim suncem i veselim lepršanjem narodnih barjaka, — hvala nek je „krvi za dom prolivenoj“ — na nov život stala da budi, snaži, cvjeta.

Tako i naše društvo. Pred 2 godine tek je nabačena ideja o njegovom osnutku, burno pozdravljena i popraćena živom željom te akcijom omladinaca, a danas: društvo je već toliko uznapredovalo, da je zanimalo sve a navlastito one, koji sa izvjesnom skepsom gledahu u njega, zabrinulo pak one, koji sa zebnjom u srcu prate sve to jaču popularizaciju sokolskih načela.

Još pred dve godine: bez dvorane, bez sprava, bez sredstava i — bez članova! Danas nakon 2 godine neumornog rada? Da vidimo: po stat. podacima od 1. VII. o. g. broji društvo 150 vježbača obojeg spola — uračunav ovamo, dakako, naraštaj pak djecu — i skoro 200 sveg ostalog članstva (neka se ne zaboravi, da varošica Imotski broji jedva 1690—1800 duša!) Nadalje ima društvo svoju vlastitu fanfaru i vlastita

glazbila, kulturno-prosvjetni, tamburaški te glumački odsjek i zabavni odbor. Posjeduje oko 35 društ. svečanih odora, svoju čitaonicu, knjižnicu, ljetno vježbalište i skoro sve najnužnije sprave. Vlastite gombaone istina još nema, već članovi vježbaju u školskoj gimnastičkoj dvorani, no i ta zbog malenog prostora jedva da svojoj svrsi odgovara. Društvo je učestvovalo skoro svim dosadanim sletovima, a najbrojnije sletu mostarske župe u junu o. g., gdje je zbog korektnosti nastupa, zamjerne discipline i svijesnog sokolskog držanja ubralo javnu pohvalu a njegova fanfara pohvalu i priznanje. — Dalo je dosada bezbroj javnih priredaba: akademija, izleta u okolicu te javnih vježaba.

Zadnju javnu vježbu priredilo je 2. X. o. g. Po općem mišljenju učesnika natkrilila je ova vježba po svom odličnom programu sve dosadanje. A tek izvedba! Užitek je bio motriti pojedine kategorije na djelu! Takovom su tačnošću a istodobno lakoćom svoju zadaću vršile! Ljepota i slikovitost nastupa i elegancija kretnja, sve je to davalo spremu, marljivost i dobru kvalitetu vježbača (-ica), ali i neprispodobivu požrtvornost i sposobnost prednjaka, koji i ovog puta dadoše sve, što u njihovim silama bijaše, da rezultate priredbe, što se tehničke strane tiče, održe na uobičajenoj visini. To im je ovog puta vanredno i uspjelo i služilo na čast. Priredbi je (osim fanfare i sok. tamb. odsjeka) sudjelovala dobrovoljno i mj. općinska glazba te svojim koncertiranjem uzveličala taj dan sokolskog slavlja. Kapnula je na ulazu i prilična svotica u društvenu blagajnu. koju je vrijedni Upravni odbor namijenio za najnužnije.

Da završimo: nada, što ju goje rodoljubna srca, da će sokolska ideja, preobrazim mjesto, nacionalno preporoditi i okolicu mu — kršno dalmatinsko zagorje — čim se življa akcija na selo prenese, nije varava. Opravdava je i potkrepljuje žar i nesebičnost naše omladine, djece novog duha i vremena, čija je ideologija uvijek uzvišena, uvijek pozitivna, čija je misao uvijek posvećena narodu a srce otačbini, čija ustrajnost ne poznaje zapreka a požrtvornost nikakvih granica. U toj harmoničnoj požrtvornosti naše djece vidimo mi najljepši zalag sretnije budućnosti.

Učesnik na javnoj vježbi.

БЕЛЕШКЕ

Brate uredniče!

Dozvoli da se sa par redaka osvrnem na članak: „Pismo jednog starog sokolaša“, koji je objelodanjen u prošlom broju Glasnika.

Već je pisano toliko članaka, stavljeno toliko dobrih predloga o novom nekom širem radu Sokolstva, pa još uvek nevidimo nikakvih većih uspeha. Stari jedan sokolaš u svom pismu u prošlom broju Glasnika predlaže da se u Sokolstvo uvede šport e bi se na taj način proširili sokolski redovi. — Recimo da savez prihvati taj predlog što mislite bili to koristilo? Jok! Dogodilo bi se kao i sa lakom atletikom koja je doduše sastavni deo sokolskog

sistema a ipak ju u Sokolstvu jako retko nadjete. — Pa tko i sada brani pojedinom društvu da si osnuje nogometsku ili inu kakovu športsku sekciju? Kad mogu obstojati tamburaške, pozorišne i slične sekcije koje nemaju ništa uže sa Sokolstvom, zašto da ne opstoji i športska jer i šport je jedna grana telesnih vežbi! Nego nešto je drugo na stvari. Mi nemamo ljudi koji bi htjeli i mogli da provedu, i ono malo što se je pre rata zahtevalo, a kamoli sve to što se traži od novog po-ratnog Sokolstva.

Nije dosta da se napiše članak, nego mora biti ljudi koji će ga čitati i — što je glavno — koji će dobre predloge u praksi provodjati.

Moje je stoga mišljenje:

Osnujte sokolske škole, obrazujte valjane i spremne prednjake! Ti će onda odgajati naraštaj, pa kad taj odraste onda će se tek moći govoriti o nekoj obnovi i nekom novom, širem radu u Sokolstvu.

Držim da stari Sokolaši neće nikakvim drugim načinom moći ni uzdignuti ni obnoviti ni proširiti današnje Sokolstvo!

Virovitica, dne 14. XI. 1921.

Zvonimir Plevnik.

Klerikalni bijes na Sokolstvo. (Dubrovački Narod broj 45. od 9. novembra 1921.). Od vremena do vremena čitamo u klerikalnim novinama bjesomučne napadaje na Sokolstvo. Ni Sokolski Savez ni naša štampa ne osvrće se na tu kampanju, koja ima izvjesne prozirne svrhe i cilj. Danas iznimno pišemo par redaka. Klerikalnoj propagandi naravski napredak Sokolstva ne ide u račun, pa nije ni čudo, da ne bira sredstva, kako bi omalovažila i uništila sokolsku ideju, koja je kod nas jaka korjena uhvatila. Nećemo da se osvrćemo ni na brošuru „Kulturna načela Sokolstva u Češkoj i Jugoslaviji“, koju je izdao „Hrvatski katolički narodni savez“ u Zagrebu. Ne osvrćemo se ni na famoznu poslanicu djakovačkog episkopata protiv Sokolstva. Nećemo s razloga što Sokolstvu ne treba obrane. Ono ide ravno ne okrećući se ni lijevo ni desno...; dnevno napreduje, niču nova sokolska društva, a svi sletovi priredjeni zadnjih godina dokazuju moć, snagu, jačanje i sokolsku disciplinu. Ali klerikalna štampa, i ako joj je ovo sve dobro poznato, ona ne miruje, ona i dalje lažima kuša, da kod neupućenih (osobito seljaka) alarmira protiv Sokolstva. Na sjednici vrhovnog (!) vodstva Hrvatske pučke stranke u Sarajevu osudjuje se što vojne vlasti podupiru Sokolstvo, a — naravski, nadodaje se, kako se „progone“ Orlovi (?!). Predzadnja „Narodna Svijest“ piše ili bolje „tješi se“, kako će orlovski pokret nadmašiti sokolove, (ne piše do koliko tisuća godina, pa naravski da piše za čorave ili za telad!) jer kod Sokolova vlada „zastoj i mrtvilo“. Na ovu pisaniju dužni smo da im odgovorimo: Laž je, klerikalna gospodo, što vi tvrdite, da Sokolstvo ima političku boju i da širi bezvjerstvo. Sokolstvo ne tjera nikakvu propagandu, ni političku ni vjersku. Sokol može da bude svaki pošten i naš državljanin, bilo koje političke boje i vjeroispovjedi. Sokolstvu je cilj da odgaja poštene građane i državljane, tjelesno jake i moralne. Sokolovi moraju da budu i jesu narodna vojska, stupovi naše ujedinjene i slobodne države. Pa naravno kao takove moraju ih potpomagati u prvome redu vojne vlasti; a civilne kao zdravu pojavu u našoj državi. Možemo li isto kazati za „Orlove“? Ne! „Orlovi“ nijesu drugo nego klerikalna propaganda, pokrivena plaštem „gimnastičkog društva“.

Ono što je n. pr. kod Engleza „Salvetions arme“, to su kod nas „Orlovi“. Dok prvi priredjuju ophode muzikom i pjevanjem, i održavaju vjerska propagandistička predavanja, drugi priredjuju javne vježbe i propagandistička predavanja za katoličku crkvu. Svako vjersko načelo poštujemo; čast svakoj vjeri, ali kad neko tjera propagandu protiv druge vjere, prikazujuć samo svoju kao spasonosnu, pametan čovjek mora to da osudi. A to su u prvome redu klerikalni „Orlovi“. Imali smo prigode, da ih vidimo. U Sloveniji u ophodima nose križeve i crkovne zastave, kao svaka druga vjerska kongregacija. Sada, kada bi vlasti (i još vojničke!) podupirale jednu takovu ustanovu, došlo bi sigurno do vjerskog boja. Pa došta bi smo onda došli? Zar nije dosta što vlasti gledaju i trpe te žalosne pojave, žalosne kažemo, jer su ta društva profanizala i sokolsku odoru? Vlasti bi im morale zabraniti sokolsku odoru, jea sokolska odora nije da se šnjom tjera nikakova ni vjerska ni politička propaganda, koje bilo vjere i stranke.

Do kakovih žalosnih pojava nije dovela ta propaganda? Oltar i crkva se više ne štede. Neki dan u sinjskoj crkvi župnik Belamarić s oltara proklinjao je Sokolstvo i sve one koji pohađaju sokolane. Može li jedan čestiti Sokolaš ostati hladnokrvan, kad čuje, da ga proklinju oni, koji su od Boga pozvani, da mu oplemenjuju srce, a ne da mu šire mržnju na brata, koji slučajno nije njegove vjere? Žalosno i stoput žalosno! Na kraju poručujemo klerikalnoj gospodi: Sve objede i kletve uperene protiv Sokolstva jačaju nam samo otpornu snagu, duh i umnožavaju naše redove. To nam jamči preko milijon danas organiziranih Sokolova. Sokolska misao prokročila je sve puteve; ona koraca naprijed, uvijek naprijed! Naš „zastoj i mrvilo“ pokaz ćemo na svesokolskom sletu, skupa sa braćom Česima — u Ljubljani mjeseca Avgusta godine 1922! Do vidjenja na vežbalištu!

Sokolaš.

Akademija Sokola I. u Zagrebu u počast jugoslovenskih učitelja obdržavala se u Zagrebu dne 7. o. m., da se prikaže razvitak Sokolstva u kulturno-prosvjetnom i tehničkom pogledu. Ograničujem se na samo tehnički dio. Bila je vrlo dobra ideja, da se prikaže praktično sok. sustav tjelovježbe učiteljstvu, tom najvažnijem faktoru u životu našeg naroda. Za fizički razvoj čovjeka, najdelikatnije i najvažnije je doba polazjenja škole. I to doba je u rukama našega učiteljstva. Oni mogu tu čudesa napraviti, a tim viša, bude li učiteljstvo i Sokolstvo intenzivno stalo raditi na temelju i cilju, koji su te večeri udareni.

U fizičko-odgojnom pogledu ova akademija je jedan korak napred. Nije to još potpuno savršeno, ali se je jasno opazala tendenca, da se kod našeg telesnog odgoja udovolji u prvom redu u fiziološko-higijenskim zahtjevima. To je ono što kod naših nastupa igra obično tek podredjenu ili nikakovu ulogu. Naš sokolski sustav bogat je i raznolik, nije dovoljno poznavati ga, nego ga treba znati upotrebiti za razno doba i spol na uhar organizma.

Ja mislim, da nije bilo dovoljno samo praktično pokazati čitav sustav. Mnogo veći uspjeh bi se polučio, da se je usput upozorilo i raz-

ložilo zašto i što je od prikazanoga najkorisnije za dječju, a što za odraslo doba, što za muško što za žensko.

Promotrimo li oba spola i njihovo razno doba opažamo slijedeće:

Dijete ima još nerazvita pluća i srce, nerazvit i neutvrđen kostur. Treba to nastojati tjelevožbom ojačati i što pravilnije razviti.

Promotrimo li pak već izraslog muškarca i djevojku, vidimo, da je kod muškarca mnogo jače razvijen gornji dio tijela: primitivni naravni čovjek mora u borbi za svoj i svoje obitelji život, da izdrži borbu snagom svojih mišica i radi toga ga je narav obdaruila jakim gornjim tijelom. Žensko tijelo najjače razvijeno je u bokovima: prva je i glavna zadaća ženske, da rodi djecu, pa za tu najvažniju zadaću narav je taj dio tijela najjače i razvila. Tjelevožba mora ići uporedo s tim fiziološkim procesima i kod raznog doba i spola najintenzivnije usredotočiti jačanje onih organa i onog dijela tijela, za kojim ide i narav sama, da ih što više razvije i ojača. Prema tome kod djece posvetit ćemo glavnu pažnju pravilnom razvoju kostura, pluća i srca, kod izrasle ženske jačanju najjače joj razvijenog tijela, da se olakša akt radjanja, a kod izraslog muškarca razvijanju gornje snage u koliko nebi bili zanemareni i ugroženi drugi organi.

Kod prikazivanja sokolskog sustava upozorit bi bilo na veliku važnost igara za zdravlje i razvoj dječjeg tijela. Brat dr. L. Popović govoreći iste večeri o engleskoj školi spomenuo je izreku onoga Engleza da mora biti igralište, a ako nema škole, mora biti barem igralište. U Belgiji su igre skoro isključiva tjelevožba na školama. Po izjavi njihovih stručnjaka, otkada su igre po belgijskim školama postale glavnim fizičko odgojnim sredstvom, njihova djeca izgledaju i razvijenija i zdravija i veselija. A i sam Dr. Lagrange je zagovaratelj takova načina tjelesnog odgoja, navadajući mnoge stvarne činjenice u njegovu korist.*)

„Ples (naime gimnastički), skakanje preko konopca, igre, šetnje u zdravom zraku, eto to je tjelevožba za ženske“, navadja ih dr. Lagrange. Dakle vježbe, koje zaposluju donji dio tijela. Njima se jačaju mišićne partije, koje se nalaze oko bokova, pa pluća. Ženski naraštaj nastupio je u ritmičkim prostim vježbama u obliku plesa, a članice sa br. Švarcvaldovim sastavom: „Večer na Savi“. Osobito odgovara gornjim zahtjevima Švarcvaldova „Večer na Savi“, pa se ove mogu u svakom pogledu najbolje preporučiti.

Fizičko-odgojna vrijednost većine tačaka bila je shvatljiva i jasna. Nejasnoća vlada na spravama. Sila je tih vježbi, koje na njima izadjuše na svijet, a da se kod toga nije pomišljalo na vrijednost ili nevrijednost njihovu. Ali i tu će se rasčistiti, probrati i svrstati po svojoj vrijednosti, tako, da svakom bude kod uporabe jasan i njihov učinak i svrha.

Postaviti tjelesni odgoj na znanstvenu bazu, a okaniti se nesvjesnog lamanja naokolo i dilatatizma, neka bude cilj naše sokolske tjelevožbe. Za to trebamo sila. Da sila ima, vidjeli smo na akademiji, a imamo ih i drugdje.

S. Vrdoljak.

* Lagrange: l' hygiène de l' exercice.

Dr. Tihomir Ostojić, jedan od preteča Sokolstva u srpskom plemenu jugoslovenskog naroda umro je iznenada u Beču dne 20. X. o. g. Još kao mlad profesor na nekadašnjoj srp. vel. gimnaziji u Novom Sadu učio je svoje djake, da treba jačati i obrazovati i telo, pa je sa njima izvodio i praktična vežbanja. Bilo je tradicije na tome mestu i pre njega, jer su desetine godina predavali i učili gimnastiku i Koder-Marković i St. Todorović. Na početku samog osnivanja Sokolstva u Srem. Karlovcima god. 1903. izdao je Ostojić jednu celu svesku svoga „Pokreta“ tome Sokolstvu u pomoć, izneo nekoliko dobrih članaka o telesnom vaspitanju, i posvetio sve to sokolskom vodji. Kao organizator „Društva sv. Kneza Lazara“ za reformu manastirskih zborova i slava, a osobito ravančkih slava, predhodio je i prvom sokolskom sletu u Ravanici god. 1905. A Karlovački stariji članovi sokolski sigurno će se sećati jednog celog leta god. 1906., što ga je zajedno s njima u junačkim igrama, nadmetanju, borenju, plivanju sunčanju, proveo Ostojić. Sve to su samo kratko istaknuti momenti veza Sokolstva i Ostojića. Mnogostran, talentovan i idealan, učinio je Ostojić i dobro, i mnogo, i na drugim poljima, kako narodno-prosvetnog, tako naučnog rada. Zaborav je kod nas obično težak, totalan i brz! Iznosimo i ovde ime i uspomenu Ostojića pokolenju na ugled!

Sletska Vjesnik. Jugoslov. Sokol. Savez počeo je sa 24. oktobrom o. g. izdavati u Ljubljani jedno periodično sletsko glasilo, koje će po potrebi da izlazi. Držimo da je svakako time ostvarena jedna vrlo dobra ideja od koje će Slet da ima koristi. Prvi broj je štampan u 10 tisuća primeraka, sa obilnim sadržajem, u svima dialektima i slovima, i stoji 50 para. Preporučujemo braći i sestrana da svatko ovaj Vjesnik kupi ili poruči. Stvar Sleta je opća stvar sokolska, i samo ujedinjenom i zajedničkom snagom svi mogu da se postignu pravi uspesi.

IZ UPRAVE

Sa ovim brojem svršava se treća godina kako je počeo izlaziti naš „Sokolski Glasnik“ kao oficijelni organ Jugoslovenskog Sokolskog Saveza i Saveza Češko-slovačkog i Jugoslovenskog Sokolstva.

U ovoj (trećoj) godini štampan je list u 4500 primeraka sa 28 štamparskih tabaka. Pretplatnika brojimo oko 4150, dok smo koncem 1919. godine imali oko 2200, a koncem 1920. oko 3650, što znači, da se broj pretplatnika prema razvoju Sokolstva ipak svake godine povećava, a tako i treba. Ovogodišnjim porastom od 500 pretplatnika povišena je statistika donešena u „Sokolskom glasniku“ broj 12 od 1920. godine većim dijelom u Sloveniji, dok su ostale pokrajine porasle u jednakom razmjeru. Ovaj broj pretplatnika ne može nas potpuno zadovoljiti, jer ima još uvijek društava, koja su samo na 1—2 primjerka pretplaćena.

Plaćanje pretplate za ovu godinu dosta je zaostalo, a to mnogo zavisi od povjerenika pojedinog društva. Ako društvo ima valjanog funkcionara, koji pretplatnike sakuplja, list preuzimlje i na članove razdijeljuje, pretplatu ubire i šalje, onda nema ni reklamacija ni opomena za plaćanje pretplate.

Prema zaključku glavne skupštine Jugosl. Sok. Saveza u Osijeku treba svaka župa, da na odborskim sjednicama i skupštinama župe, gdje

su obično sva društva zastupana, te po svojim kontrolnim i okružnim organima, koji društva posjećuju, dade kontrolisati:

1) da li je pojedino društvo i na koliko primjeraka Sok. Glasnika pretplaćeno;

2) da se društva po mogućnosti drže zaključka Sok. Sabora u Novom Sadu, prema kojem treba nastojati, da svaki član društva bude pretplaćen na Sok. Glasnik, dok društva, sve društvene sekcije i članovi upravnog odbora moraju biti na list pretplaćeni i

3) da li je pretplata za list za tekuću godinu plaćena.

Da se udovolji zaključku Savezne skupštine u Osijeku i zaštite bitni interesi lista, treba da sva društva pretplatu za svoje pretplatnike već početkom poslovne godine iz društvene blagajne pošalju a istu od članova-pretplatnika kasnije, eventualno sa članarinom ubiru.

Kad bi sva bratska društva tako radila, onda se nebi moglo dogoditi, da uprava lista koncem novembra duguje štampariji još oko 70.000 kruna za list, a nekoja društva i pretplatnike, kojih dug za pretplatu samo iz nemarnosti iznaša oko $\frac{1}{3}$ cjelokupne ovogodišnje pretplate, mora po nekoliko puta opominjati da pretplatu pošalju.

Prvi broj četvrte poslovne godine izlazi oko 1. januara 1922. Cijena listu za iduću godinu nije se mogla još ustanoviti zbog nestalnih cijena papiru i štampi koje su kod štamparija u najnovije vrijeme nastale. Uprava lista učiniće sve da pretplata ne bude veća od ovogodišnje, a ako bi se bezuvjetno morala nešto povišiti, to ćemo nastojati, da ta povišica bude minimalna.

Bratska društva i pretplatnici mole se, da nastoje ovogodišnji broj pretplatnika već za prvi broj iduće godine povišiti a naročito tamo, gdje dosad nije bilo onoga odziva, koji se očekivao i očekuje. Povišenje broja pretplatnika treba još tečajem mjeseca decembra ove godine provesti i upravi lista javiti kako bi se štampanje i otprema mogla već kod prvoga broja u obzir uzeti.

*

Kako se „Vesnik T—O“ kao prilog Sokolskog Glasnika štampa u Ljubljani i šalje izravno od Saveza, to se bratska društva mole, da od 1. januara 1922. „Vesnik“ kod Saveza naručuju i tamo izravno plaćaju

*

Braću pretplatnike, koji ovogodišnju pretplatu nisu još poslali ponovno molimo, da je odmah pošalju. Svima dužnicima šaljem ponovno uplatne listove čekovnog ureda i nadamo se, da neće biti ni jednoga pretplatnika, brata Sokola, koji će pretplatu za naše glasilo koncem ove godine ostati dužan. Opominjanjem se gubi vrijeme i novac, a toga nema ni jedan pravi Soko previše, za to ne čekajte na posebne i ponovne opomene. Uplatni listovi čekovnog ureda u Zagrebu vrijede za sve krajeve naše kraljevine osim Srbije i Crne Gore.

*

Добровољни прилози: Брат М. Куковица, Загреб, К 10.—; трговци М. Бачић и другови, Загреб, К 350.—; бр. Тоде Поповић, Добој, К. 30.—; бр. Милан Милић, Загреб, К 50 и брат Др. Душан Пелеш, Загреб, К 150.—. Хвала и Здраво!

Т. Јањанин.

MAJKE!

Tražite
samo

DJEČJE BRAŠNO

Salubra

najbolja hrana za dojenčad!

Vanredno jačajuće sredstvo
za rekonvalescente i slabe
ljude svake dobi.

DOBIVA SE SVAGDJE.

Kemička tvornica živežnih preparata

„SALUBRA“ D. D.

ZAGREB - NOVA GRADIŠKA

Narudžbe prima glavno zastupstvo za
Jugoslaviju:

HRV. DION. PROMETNO DRUŠTVO VIROVITICA.

Gimnastičke i športske sprave
Sprave za igre

BAŠIN I DRUG

LJUBLJANA, Pred Škofijo 19.

Prva jugoslavenska tvornica, koja se bavi
izključivo izradjivanjem

Sokolskih i športskih sprava.

Dobavlja sve vrsti

vežbačih sprava,

preuzima potpunu opremu

vežbaonica i Sokolana.

Izvršuje sve u tu struku spadajuće

popravke.

Na želju šalje nacрте i proračune,
podaje stručnjačke savete glede gradnje
i uredbe vežbaona i letnih vežbališta.

Cenike na zahtev šalje besplatno!

BRAČA BAŤA

ZAGREB, MAROVSKA ULICA 30.

nudi

sokolske cipele

male neto K 110.—, veće neto K 120.—

GRADJEVNO PODUZEĆE

ARANJOS I POPOVIĆ

OVL. GRADITELJI

TELEFON BR. 6-53. ZAGREB GAJEVA UL. 10.

BUDJEJOVAČKA RESTAURACIJA

„KOLO“

preporuča se braći
Sokolima

ŠTIMAC i DRNDARSKI

Giro-Conto	D. D. ZA PROMET ROBOM	Telegrami:
Srpska Banka Zagreb.	ZAGREB	Štimacco Zagreb.
Ček SHS Pošte 33.453.	JELAČIČEV TRG BROJ 28.	Telefon 20—61.

Stalno i veliko skladište
MANUFAKTURNE ROBE
svake vrsti, te
PAMUKA ZA TKANJE
i prvorazrednih

:: ČEŠKIH CIPELA ::

za gospodje, gospodu i djecu.

PRODAJA NA VELIKO I MALO.

Cipele za gombanje uvijek na skladištu.
SOLIDNA PODVORBA! **JEFTINE CIJENE!**

MEDIĆ, RAKOVČ & ZANKL

D. Z. O. Z.

prej A. ZANKL SINOVI

TVORNICA KEM. IN RUD. BARV IN LAKOV

TELEFON 64.

Brzjavni : MERAKL LJUBLJANA.

Ėmajli laki.

Pravi firnež.

Barba za pode.

Priznana najboljša in zanesljiva kakovost : barve za obleke, vse vrste barv, suhe in oljnate, mavec (Gips), mastenec (Federweiss), strojno olje, karbo-linej, steklarski in mizarski klej, pleskarski, slikarski in zidarski čopiči, kakor tudi drugi v to stroko spadajoči predmeti.

Ceniki se začasno ne razpošiljajo.